

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

Місячник Культури і Громадського Життя
Ukrainian Educational Monthly

ВІРШІ	ЗМІСТ:	Сторона
А. Господин, М. Мандрика		3
Т. Кройтор, Анна Пруска		4
С. М. Доросчук, К. Гришини		5-6
Іван Новосад		6
о. Ст. Семчук, Миросла Лазечко		7-8
ОПОВІДАННЯ СТАТТІ І Т. ІНШЕ:		
ОБЛУДНІ СВ ТЛА		9-13
Тетяна Кройтор		
ТАРАС ШЕВЧЕНДО—МАЛЯР		13-17
М. Іванович		
УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ В МОСКОВСЬКІЙ НЕВОЛІ,—А Господин		17-22
ЧИ НЕ ЗАБАГАТО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ В КАНАДІ?		23-25
Др. В. Ф. Бачинський		
ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ ЛЕСІ		
УКРАЇНКИ. — Галина Мандрика		25-37
НАШІ КУЛЬТУРНІ ЗАВДАННЯ		37-38
ФАРМЕРСЬКІ ГАРАЗДИ		39-41
М. Галин		
ТЕХНІЧНІ ПРАВИЛА ВІРШУ		40-44
НАШІ МНОГОНАДІЙНІ МИСТЕЦЬКІ СИЛИ		44-45
ВІДРОДЖЕННЯ УКР. АВТ. ПРАВА ЦЕРКВИ. — о. Петро Маєвський		46-49
НОВИЙ ПЕРІОД В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА. — М. Іванович		49-53
ПОЧАТКИ НАШОЇ ОСВІТИ В КАНАДІ. — М. Крип'якевич		51-55
КАНАДА Й УКРАЇНСЬКА ІМІГРАЦІЯ. — С. Савула		55-57
КОТРА ВІРА ЛІПША? о. Ст. Семчук		58-59
УКР. РАДІО ВЕЧІРКА		59-60
ОГЛЯД КНИЖКИ		60
КОРЕСПОНДЕНЦІЯ		61-62
ОГОЛОШЕННЯ		63-64

CONTENTS	Page
POEMS. — A. Gospodyn, M. Mandryka	3
T. Kroitor, Anna Pruska	4
S. M. Doroschuk, K. Hryciyshyn	5-6
Ivan Novosad	6
Rev. S. Semchuk, Myra Lazechko	7-8
SHORT STORY, ARTICLES, ETC.	
MISLEADING LIGHTS, by T. Kroitor	9-13
TARAS SHEVCHENKO - ARTIST	
By M. Evanishen	
UKRAINIAN POETS UNDER MOSCOV'S OPPRESSION, by A. Gospodyn	17-22
UKRAINIAN PROFESSIONALISTS	
By Dr. V. F. Bachynski	23-25
DRAMATIC WORKS OF L. UKRAINKA	
By Hanna Mandryka	25-37
OUR CULTURAL PROBLEMS, —	37-38
FARMERS' PROSPERITY, by M. Galan	39-40
VERSIFICATION, —	40-44
OUR MOST PROMISING TALENTS, —	44-45
THE UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH	
By Rev. P. Mayewsky, —	46-49
NEW PHASE IN HUMAN LIFE, —	49-53
By M. Evanishen	
CULTURAL LIFE OF UKRAINIAN PIONEERS IN CANADA,	
By M. Krepakewich	54-55
CANADA AND UKRAINIAN IMMIGRATION, By S. Sawula	55-57
UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH, —	58-59
By Rev. S. Semchuk	
THE UKRAINIAN RADIO EVENING,	59-60
BOOK REVIEW, —	60
CORRESPONDENCE	61-62
ADVERTISEMENTS	63-64

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Published by
Canadian Ukrainian Educational Association
667 Flora Avenue, Winnipeg, Man., Canada

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

МІСЯЧНИК КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ.

Ведас Товариство Української Культури.

В місячнику беруть участь найкращі українські наукові, письменницькі і мистецькі свята громадські діячі.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Передалата на рік в Канаді \$2.00 на пів року \$1.25* Одно число 25ц.
За границею, на рік \$2.50; на пів року \$1.50. Поодинокє число 25ц.

Subscription per year in Canada \$2.00; 6 months \$1.25; Abroad
\$2.50; 6 monts \$1.50 Sing'e Copy 25c.

CANADIAN UKRAINIAN EDUCATIONAL ASS'N
637 Flora Ave., Winnipeg, Man., Canada

ОГОЛОШЕННЯ ПРИВМАЄТЬСЯ ПІСЛЯ УГОДИ.

Купуйте видання Товариства Української Культури (по англійськи)

UKRAINIAN QUESTION

By M. I. Mandryka

Ціна 25ц. з пересилкою. Найцінніші інформації в українській справі. Ця книжка знайшла похвальну оцінку в виданнях
Royal Institute of International Affairs, London, England;
Queen's Quarterly of the University of Kingston; New York
Times, Trident, etc.

Книжка Др. М. Мандрики: ГОСПОДАРСЬКА ДЕМОКРАТІЯ

коштує 60ц. з пересилкою.

Printed in Canada

А. Господин

ЗБУДИЛОСЬ СОНЦЕ

Збудилось сонце крізь весну,
Вийшло на поляну небесну;
Запрягло в шлії природу,—
Мільйони працює народу.
Небо розкрило парасолю,
Люде розсипались по полю —
Сіють, орють ланів простори,
Плугами тнуть землю трактори.
Зашуміло життя гамірне,
В фабриках кипіння надмірне:
Дими несуться у простори,
Гримлять машини і трактори.
Зноситься сонце над обрії,
Пливе праця, мов людські мрії:
Усе іде на повну ходу,
Людська рука різбить природу.

М Мандрика

С У М

Сонце і верби... Сад твій малий...
Порох паде і паде...
В хату ввійшов хтось важкий і сумний,
З хати не йде.

Слово сказать — вік пережить...
Сум — і німий, і глухий
Сів на порозі, непорушно сидить
Сивий, старий...

Т. Кройтор

ФАТА МОРГАНА

Чом мої мрії всі не доснувалися,
Красні, несповнені сни?
Чом з виднокруга мого запалися
Гір недосяглих верхи?

Соняшним світом недавно осяяні
Кликали все мене в даль, —
Звуком солодким надії опяненій —
Місяця не було на жаль.

Що ж тепер сталося? Все я питаюся.
Мріяла те все я в сні?
Чи ідеали ті дальше осталися,
Лиш їх не бачить мені?....

Анна Пруська

МРІЇ

Мрії мої незабутні,
Як я вас згадаю,
То защемить з болю серце,—
Я думок питаю:

Скажіть, мрії незабутні, Де те все поділось?	Де ж ті мрії золотії, Що стелили пасма,
Де ж надія та колишня, Що у душі мрілось?	В темні ночі були ясні, Наче зірка красна?...

Та не довго були ясні, Не стелились більше пасма,
Бо скоро змінились: Ясно не світили,
Ясні пасма, золотії — Гадюкою студеною
В чорний клубок звилась. Серденько обвили.

С. М. Дорошук

НЕ ШЕПЧИ ЛИСТОЧКУ

Не шепчи листочку,
Шепотом пісні —
На яснім сонечку,
На весні.
Не шепочи пісні...

Ще осінь почує,
Наче на сміх —
Вкраде пісні твої
Всіх утіх...
Не шепочи ти — їх...

Не співай коханий,
У надіях мрій,
Про рай вимріяний,
Він не твій...

Бо і я в надіях
Мрів про чар весни,—
Та згубився в мріях
В осени...

Не співай, — листку мій.. Пропали юні сни...

Пропали, кохані,
Життя мого сни...
Остались лиш рани
В осени...
Лиш рани в осени....

К. Грицишин

ПІД ЧУЖИМ НЕВОМ

Рідний, мій краю! До тебе думку
Шлю свою щирю - тужливу,
Лину до тебе зза океану,
Хоч на хвильку в гостину.

Лукава доля нас розлучила,
Рідна Україно з тобою,
І моє серце вона окула
В кайдани злоби людської.

Ти там страдаєш під чужим кнутом,
Пють твою крав без упину;
А мене горе і доля злюща
Загнали в світ на чужину...

Тут край розлогий, земля родюча,
Та в серці нема спокою,
Що я в чужині... Може, крий Боже,
Вже не побачуь з тобою.

Вкраїно - Ненько! Згадай про тое,
Що там далеко у світі,
За океаном, під чужим небом,
Є вірні твої рідні діти.

Іван Новосад

РОЗЛУКА

Вечеріє... Сонце боже
За гору сідає.
Яркий промінь на "добраніч"
Людям посилає.

А Маруся у садочку
Барвінок зриває,
про свого козаченька
Думає, гадає.

Пішов у бій з ворогами,
Вже рочок минає.
Вона ж за ним в день і в ночі
Тужить, пропадає.

Пішов в похід козаченько...
В бій йдучи, співає,
Свою любу Марусеньку
Усе споминає.

Нараз куля засвистала...
Козак похилився,
Із коника вороного
На землю звалився.

Надіхали козаченьки
В неділеньку вранці,
Поховали свого друга
В тихому байраці.

о. Ст. Семчук.

М І С Т О

Золотом сонця вияснений сніг
зливає склисто молоко дороги
і невідь сині над клочками диму
складає вовну хмар у стоги.

Місто стягнулось, позіхає з сну
і грубі сильно затріщали кости.
Це хтось кремезний, високий, сильний
спирає і підносить мости.

А з теплих, нагрітих, душних харчівень
втікають на вулицю запахи мяса —
і люди насичені, горячі, червоні
забули на духа, на Спаса.

Myra Lazeczko

EXILE

I am come from the Garden of Gardens
My arms are drowsed with flowers,
On my lips are the rains of the morning,
And the dews of the night winds' showers.

My mouth knows the taste of sweet honeys
That breathe of the ripe spice-pear,
And crushed pomegranates that stifle
The lily-incense of the air.

I am come from the Garden of Orchards
Where the grapes are dark and low,
Where the green-woven palm is a shelter
To eden the shy mating doe.

On a hilltop I stand looking over
Beyond to the fern-cool deep,
In the vineyards of spring, where another
Besides my Beloved, has sleep.

I am come from the Garden of Fountains
Bearing blossoms of rubied delight;
On my lips are the tears of the morning,
In my heart are the shadows of night.

LAST TRYST

Here, by the purple-shadowed stream we shall sit,
I, and my love.

(Like a white poppy blown
Is her arm on my own)

I trace with a finger bedewed
Her lips and her cheeks, and the dark eyes that
brood

As the silvery doves in love's cot.

(O, how can I tell her that I love her not?)

Heart that has lost its passion in the dead year's
run,

Why tremble so as she leans to you breathlessly,
Heart that has lost its passion in the dead year's
run,

Tell her to-morrow, and after to-morrow it can
not be.

Here, in the sorrow of stillness shall we lie,
I, and my love,

(Like the lily afloat
Is the curve of her throat)

I shall press one kiss where

Her soft breast is mystic, in moon-light lain bare.

"Heaven alone, than desire, is stronger"...

(O, how can I tell her I love her no longer?)

Тетяна Кройтор

ОБЛУДНІ СВІТЛА

Продовження

—ооо—

Третого дня Ніна вернувши умучена до дому, застала свою кімнату замкнену на колодку, до котрої в неї ще не було ключа.

—Що це, жарти, чи помилка? — спитала вона в господині, що саме надійшла сходами.

—Жарти? Мені не до жартів. Я винаймаю кімнати на бизнес, а не для милостині. Розумієш? Ти винна рент за два дні.

—Я знаю. Я вам заплачу, як тільки стану до роботи.

—А коли що буде?

—Я не знаю. Я....

—В такому разі ми не маємо нічого більше до говорення. — І вона пустилася сходами в долину.

—То віддайте мені мою валізку, — кликнула Ніна з жалем її в слід.

—Валізка остає тут на застав. Заплатиш, то візьмеш.

Поволі Ніна зійшла в діл сходами й вийшла знова на вулицю. Було гарячо. Розжарені хідники пекли її опухлі від надмірного ходу ноги наче розпалена піч. Ніна йшла сама не знала куди, і її страх хотілося плакати. Перший раз після приїзду вона почувалася наче загублена дитина. Ніхто її не потребував, ніхто не звертав на неї найменшої уваги у цьому великому місті, що давало хліб і захист тисячам, не було для неї місця. В додатку до того вона ще ніколи перед тим не була така голодна. А з бічної реставрації наче на глум пахло зупою й смаженим з цибулею мясом. Ніна стала й поглянула в пулярес. Сорок центів! На вечеру досить, але що потім?

—Галов! — почула вона раптом біля себе. Ніна оглянулася, сподіючись побачити знайомого, та зір її стрінув чорні очі молодого, елегантно одітого чоловіка.

—Що там, — продовжав він, — не стало дрібних на вечерю?

—О, ні, ні. Я тільки... І не докінчивши, вона за-сміялася силувано.

—Де я вас бачив? — сказав він задумчиво, глянувши на її припорошені черевики, її таний не модний одяг, та на її темне, надто довге волосся, що розсипалося кучерями по плечах. — Я певний, що ми десь передше стрічалися, — докінчив він і вплявив свій темний зір в її сині очі.

—То дивно, — сказала Ніна. — Я вас зовсім не пригадую.

—Але ради Бога, чого ми стоїмо серед вулиці? Краще ходім до середини та свобідніше поговоримо.

—Ні, я дякую... Я..., замнялася Ніна.

—Прошу. Зробіть мені ту приємність. Я не люблю самий вечеряти. — І він взяв її легко за рамя.

При вечері він випитав її звідки й чого вона приїхала до міста? Запевнив, що вона зі своєю красою та вродженою інтелігенцією знайде відповідне заняття. Та про себе не сказав нічого. На її питання, як він зветься, сказав, що він Джек Кінг.

—Де ви мешкаєте? — спитав він, заплативши за вечерю.

Ніна завагалась.

—Я питаю, — додав він поспішно, бо якщо то далеко, то я замовлю тексі.

—Ні, не турбуйтеся. Я мешкаю тут недалеко.

—В такому разі, коли позволите, то я вас проведу.

—Боже мій! — думала Ніна, — як я зі всего того виплутаюся? Вона йшла поруч цього високого худорлявого мужчини, що перший відіззався до неї ласкавим словом в цьому чужому місті й вона не сміла його обиджати, але й правди про своє невідрадне становище сказати не хотіла.

Нарешті, коли вони спинилися перед вказаним нею домом, Ніна поспішно подякувала йому за всю його ласкавість і відважно попрямувала до дверей. При дверях оглянулася. Її новонабутий приятель даліше стояв біля фіртки.

Ніна отворила торбинку й почала в ній поспішно за чимсь шукати.

—Ви щось згубили? — спитав він.

—Ні. Я не можу знайти ключа.

—Подзвоніть, — радив він.

Та в ту хвилию появилася в дверях господиня.

—О, то ти знова! — сказала вона, пізнавши Ніну. Чого тобі тут треба?

—Я маю всего сорок центів, — благала Ніна півголосом, — позвольте мені цю ніч тут переночувати.

—Сорок центів! — скрикнула глумливо господиня.

—Що сталося? — спитав Джек, підходячи ближче.

—Нічого. Я... я... це не той дім, — сказала Ніна в роспуці, і пустилася до фіртки, та Джек вхопив її за рамя. — Чекайте!

—Сподіюся, що це вистарчить, — сказав він, — звертаючись до господині й подаючи банкнота, котрого вона взяла, подякувавши, зникла.

—Другим разом будьте більше отверті зі своїми приятелями, — сказав Джек з легким докором, проводячи Ніну в гору сходами.

Ніна нишком втерла сльози, що пустилися на очі, засвітила світло в кімнаті і зустрівши теплий погляд Джека, всміхнулася криво.

—Я не знаю, як я вам за все те віддячуся.

—Джек дивися на неї якомсь дивно хвилию, а його повні уста все більше й більше посміхалися.

—Справді не знаєте? — спитав він, підходячи ближче й беручи її за лікті. — Признаю, що з вас доволі добра акторка, але я відразу підозрівав, що це тільки гра.

—Я вас не розумію, — сказала Ніна.

—О, ви мене прекрасно розумієте. Так, як я вас розумію. Ви вмисно стояли біля реставрації, щоб вам хтось заплатив вечерю. Ви вмисно прийшли до цього дому, хоч ви не мали тут заплаченої кімнати. Чи не так?

—Це неправда! — скрикнула Ніна.

—О, не вдавайте такої невинної. Знаємо ми вас! І раптом він пригорнув її до себе.

Ніна штовхнула його зі всієї сили й вирвалася йому з рук.

—Геть, мені з очей! — крикнула, скипівши від обиди й люті.

—Вибачайте моя дорога, але це моя кімната. Я що й но заплатив за неї.

—То можете собі її тримати. Я... і вона кинулась до дверей. Та він загородив її дорогу.

—Будьте справедливі,— сказав він спокійно, далше посміхаючись.

—Один поцілунок на добраніч.

—Пустіть! А то закричу так, що всі сусіди почують.

Джек заляв і пустив двері.

Вирвавшись з хати, Ніна бігла вулицею куди очі несли, доки стало віддиху в грудях. Коли нарешті пристанула, щоб відпочати, завважила, що вона біля стації. Вона ввійшла до середини й впала безсило на лавку. Дивилася тупо вперед себе й думала, що її робити. В неї остало тільки одно бажання: вертати назад до дому. Але де взяти грошей на дорогу?

Несподівано вона завважила вивіску “Телеграф” на одній з канцелярій. Ніна читала ту вивіску десятки разів, сидячи на лавці, та значіння цього слова аж тепер пробилось до її свідомости. Справді це був одинокий рятунок. Вона пішла до столика, почала компонувати телеграму, і знов задумалася. —Посилати її до родичів?... В них не було телефону і Бог зна коли телеграму доручать... Може б до Василя... Та в тім... Що це? Чи її причувалося, чи вона справді чула рідну мову? Ніна оглянулася.

На другому кінці почекальні стояло двох мужчин. Вищий, гарно одітий був звернений до неї плечима. Він пояснював щось, розмахуючи руками низькому, з неголеною бородою фермерові.

—Ах Боже! Та це ж... та це ж... Таточку! — крикнула Ніна, — і стрілою полетіла до них, та кинулася остовпілому Немиловичеві на шию.

—Ну, славити Бога! — сказав старий, опам'ятав-

шись. — Ми з Василем вже другий день за тобою шукаємо.

Ніна підійшла до Василя і простягнула руку. — Василю, я... сльози стали в горлі й вона не докінчила.

Василь стиснув її руку в своїй кремезній долоні. Потім нахилившись, шепнув їй на ухо: “Хочеш дальше остати в Вінніпегу?”

Ніна проковтнула сльози й всміхнулася. — Ні, я вертаю з тобою.

— КІНЕЦЬ —

М. Іванишин

Тарас Шевченко - Маляр **(З нагоди Шевченкових свят)**

Тарас Шевченко, ще з малку, мав велику охоту до малярства. Де й на чому було можна, він крейдою або вугликом робив свої “малюнки”. Охота до малярства в малого Тараса була не аби яка, до того його тягло ще й тому, що з малярських заробітків думав жити.

У Богорського, свого першого п'яка-учителя, Тарас спізнався із сусідних сіл малярами: Хлипнівки, Лисянки, і Тарасівки. Від нього він подався в Лисянку до маляра Дякона. Дякон прийняв Тараса в науку, але Тарас скоро упевнився, що Дякон, своїм поведінням та звичаями, мало відрізняється від дяка Богорського. Три дні він терпеливо носив ведрами на гору воду з річки Тікича, й розтирав на залізно-му листі краску — мідянку. “На четвертий день — говорить Тарас в автобіографії — терпіння моє скінчилось і я втік в село Тарасівку до дяка-маляра, що на цілу околицю вславився намальованням великому-ченика Микити й Івана Воїна. До цього Апеляса вдав-ся я, твердо ставши на тому, щоб перетерпіти усі

прикрости, які здавалося мені, неминуче получені з наукою. Зі щирої душі бажав я переняти у того дяка-маляра хоч частину його малярської штуки. Але Апелес уважно подивився на долоню мої лівши й прикмака, відрізав, повідавши, що у мене нема ні до чого кебети, навіть ні до шевства, ні до бондарства“.

Зажурений й приголомшений невдачою, вертався Тарас в Кирилівку до батьківської хати, де ждала його, неминуче, сварка з осоружною мачухою й її дітьми. Тяжко йому було вертати до того “пекла“; та більш нікуди було йти.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО
в молодому віці

В Кирилівці йому прийшло на думку зробитися громадським пастухом, й дійсно Тарас нанявся в громаді за пастуха. Та не до пасення ягнят було тому, що його так щедро наділила природа великими талантами! Тоді брат Тараса, Микита, задумав привчити його хліборобства ані то стельмахарства. Але й з того нічого не вийшло. Знову Тарас кидає батьківську хату й цей раз іде до Кирилівського священника, Григорія Кошиці в найми до худоби.

В о. Кошиці було Тарасові не зле, щонайменше, ніхто ним не поштуркувався, але й тут, мабуть, йому самому несвідомі поривання, відривали його від роботи. О. Кошець і його пані-матка перенялись думкою, що Тарас: “ледащо й до жадного господарського діла нема у йому хисту”. Певна річ, що Тарасової природи, його духових змагань, не спроможні були заступити ні добрі люди, ні їхнє господарство. Його тягло до малярського пензля, за котрим він бачив свій ідеал в постаті “хоч будь якого маляра-артиста”.

Подякувавши Кошицям за хліб — сіль, подався Тарас в село Хлипнівку, що тоді славилася своїми малярами, й тут вдався до одного з них. Хлипківський маляр не відразу дав відповідь, він продержав Тараса в себе два тижні, аж поки не упевнився, що в хлопця дійсно є охота й хист до малярства. Від так згодився взяти Тараса в науку, але тому, що кріпаки самі собою не розпоряджалися, порадив Тарасові вдатися до свого пана по дозвіл.

Тарасів пан власник, Василь Енгельгард, жив у Вільшані, до господарки, через старість вже не мішався, а його добрами завідував якийсь Дмитренко. До цього то Дмитренка і вдався Тарас за дозволом.

Саме тоді Дмитренкові приказано було набрати “гвардію” з дотепних крепацьких підлітків — одних до кухарства, других — лякейства і т. п. — для Енгельгардового сина, Павла, що служив тоді полковником в імператорській гвардії. Замість дозволу, Тараса забрано в панську челядню. Дмитренко, невідомо з якої причини, задумав з Тараса зробити кухаря. Нова професія, нема що й казати, зовсім несподівана для Тараса, ні як не вабила до себе. Але він розумів, що проти панської волі нічого не вдієш... Покинути Дмитренка й пекарню? Утічи? Добре! Але ж де дітися, куди сховатися, до кого притулитися?... Хто прийме “безпаспортного” волоцюгу?... Навколо те саме: панство, кріпацтво та неволя! Про степи, про Кубань, може Тарас і чув від свого дядька, так це дуже далекий світ! Доки туди доплентаєшся, тебе десять разів, десь на дорозі, спинять. Тоді що?

Ноги в пута, руки назад і шупасом в Вільшану до пана. А там, вже неминуче, різки, а може й в москалі (жовнірська вічна служба)! Ні! Тікати не на руку! Не було для Тараса другої ради, мусів лишитись в пекарни, й тихцем покоритися панській волі.

Та й не легко приходилось Тарасові, не така в него вдача була, щоб коритись. Не спромоглася пекарня викорінити з його душі замилювання до малярства, великий талант раз-у-раз, ворухив його душу; хлипнівський маляр ані на хвилю не покидав його думок. Такі люди, як Тарас, хоч як вони не корились би, хоч як не підлягали б волі гнобителів людського життя й духа, в них все жеврітиме змагання до свободи, й ні які пута такого духа не скують, а тюрми не вбють до склону голови! Тарас не переставав займатись збіркою малюнків й тепер. Принагідно він кидав роботу в пекарни, йшов зі своєю збіркою в сад й там розвішував її по деревах, щоб нею налюбуватись, а там, й щось відрисувати. Часто підчас таких оглядин Тарас забував про роботу в пекарні й тоді його частували “лозовою кашою”. Помінувши це, треба замітити, що й Дмитренко скоро зауважав свою помилку, він переконався, що з Тараса кухара йому не зробить. Висилаючи його з іншими крепацькими підлітками до Вільни, він пропонував молодому Енгельгардові зробити Тараса покойовим малярем. Пропозицію Дмитренка молодий пан знехтував, і повернув Тараса в козачки.

II.

Як довго Тарас перебував у Вільшані не відомо. Але напевно не більш пів року. Дмитренко взяв його на весні, а під кінець осені, того самого року (1829), Тарас був вже у Вільні. Того ж таки року з Тарасом сталося ось яка подія:

На Миколая, в місяцю грудні, у Вильні торжественно обходжено царські уродини. Енгельгард wraz з іншими панами забавлявся в домі “Дворянсько Собрания”, а на його квартирі, в прихожому покою “козачок” Тарас, не схотівши сидіти в темноті за-світив світло й щоб себе розважити, розложив свою

збірку малюнків на столі. Нахилившись над ними, Тарас довгий час не поворушно стояв. Його, ясно голубі, мало що не сірі, очі впилися в “козака Платова” так, що й одтягнуть їх не мож було. А там і зібрала охота його відрисувати. Довго не надумуючись, Тарас витяг з кешені папір та олівець, сів біля стола й став рисувати. В свою роботу він пірнув усіми думками, усею душею. Вже й північ, а Тарас ані очей не зводить... Платова вже скінчив, рисує маленьких козачків біля кінських копит на якому сидить Платов. От-от ще трошечки й скінчить!...

На дворі заскрипів під саннями сніг... Біля ганку затупотіли й стали коні... Рипнули двері... Тарас все ще рисує, обовязки “козачка” геть вилитіли йому з голови; він не чує, не тямить, що довкола него діється. Саме тоді... чиясь рука хапає його за ухо й сильно скубе!... Що й но тепер пригадав собі Тарас обовязки “козачка”. Зирк — аж то сам пан!... Енгельгард, на Тараса сильно розгнівався, раз тому, що він, як “козачок” не стрінув його в ганку й не відчинив дверей, а вдруге, за те, що Тарас “міг був спалити не тільки дім,але й місто”. Вискубавши Тараса за уха й наг’одувавши його, по тварі, панськими ляпасами, Енгельгард тим невдоволився. На другий день, 7-го грудня, в понеділок, панське безправство придумало от ще яку огидну сцену:

(Далі буде)

А. Господин

УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ В МОСКОВСЬКІЙ НЕВОЛІ

(Продовження)

Незломну любов до свого много-страдального народу і вищу інтелігентність українських поетів не могло зломити озброєне нахабство Москви, що примушувало їх на службу червоному діяволу. Крашчі українські поети, замість оспівувати “чуття єдиної родини”, “щасливе життя народів ССРСР”, як це робили й роблять застрашені слабодухи,— виповіли отверту боротьбу Москві, що загнуждала всю людність України.

Ось вислови **М. Зерова**, літературознавця, перекладача клясичних авторів, головного теоретика неоклясиків, професора української літератури на кивському університеті і бувшого редактора журналу “Життя й Революції”, висказані в його поемі “Камена”: —

“Серед буденних справ і шкурної громади,
В душі плекають сон далекої Еллади
І для окружних орд, для скитів дикунів —
Різблять із мрамора невидимих богів”.

Цей вірш дає нам докладне наświetлення комуністичної влади. За це Панас Любченко закричав на Зерова і його однодумців: “що було робити їм за тих умов, дійсно серед “дикунів” і “орд”, що громили їхню клясу (виразніше: Україну — А. Г.), нищили клясовість, творили пролетарську революцію? Сьогодні вони, навіть окриляються вже надіями перемоги своєї класи. Возьміть останні вірші Зерова”..

Тут Любченко лютує на вірш, написаний в дев'яту річницю большевицького панування і мордерства:

“Цей год хіба дев'ята зима лежатиме?”

“О як мене втомили рядки готичних літер,

Як хочеться дихнути свободними грудьми.

В горі погідне сонце, десь за горами вітер,

Скрізь нерозтаний килим дев'ятої зими”.

І Любченко кричить далше: “Нема свободи для Зерова в Радянській Україні. Дихнути б “дихнути свободними грудьми”.

Але ще дужче підняв крик А. Хвиля, вже на М. Хвильового, Ялового, Досвітного і др., а за цими безперестанно менші крикуни: “Зеров — цей буржуа використовує все”.

Та Зеров нелякався їхнього крику, не плазував перед ворогами, і немов їм у відповідь написав холоднокровно:

“Навколо нас кати і кустодії,

Синадріон, і Цезар, і претор.

Це долі нашої смутний узор

Для нас на дворищі багаття тліє,
Для нас перестороги півень піє
І слуг гуде архіерейських хор.
І теплий круг евангельських історій
Звучить, як низка тонких алегорій
Про наші підлі та скупі часи“.

Леонід Гребінка також пускає стріли в своїх
“Кривих Усмішках” на тих зрадників, що продалися
“за шаги почуття” ворогові: —

....“За всіма проклясти
Європу.... о, піїто!
Почуття за шаги продати....
У собі заблукатись (леле!)...
— — — — —

Вирвав із серця бога...
Все, що з великої літери,
Кинув собі ж під ноги,
—Руки гадливо витер.
— — — — —

Зрікся старих традицій,
В них же застрявши добре.
Потім шукаю позицій,
Втративши обрії”..... (“Літ. Ярмарок”.)

На всі закиди укр. поетам з боку критиків, які кричали, що українські письменники не йдуть по Марксо-Ленінській лінії, але творять націоналістичну літературу за школою старих й не пишуть для пролетаряту, **О. Сорока** пише в поемі “Осінь”:—

“Я пролетар для мас й — не для тиску.
І Маркса вивчив я не з бороди,
З колиски.
Бо маса не впізна себе в моїм обличчі,—
Я в новім одягу,
А нам це все не личить”.

Тодось Осьмачка оспівує нужду українського селянства, що понижене, притоптане й використане комуністичною зграєю:

“Моя голого, моя доле!
Чого ж на тебе завше грім,
Чого не квітне тобі поле
Із теплих водами дощів.
Іде конвой, і гнеться камінь,
Мов крига рання на воді;
Ідуть похилені селяни,
Як гори чорні, до лісів”.

(“Клекіт”)

А щоб підкрислити свою любов до України перед “всемогучими”, він каже в поемі — “Розкрила небо Україна”: —

“Моя тужлива Україно,
Таку тебе я полюбив,
І за твою одну сльозину
Навіки голову згубив”.

Коли б ми нічого не знали більше про життя українського селянства, то вистало б, цих коротких поезій, щоб побачити всю його трагедію. А коли переглянемо промови (поза писання в газетах) комуністичної орди на різних пленумах, про те, як найкраще витиснути з селян послідні соки для Москви, то нам ці образки стануть ще більш ясними й зрозумілими. За свою отвертість і любов до свого народу, ге-пе-у вигубила цих поетів-лицарів, інших українських патріотів, а за ними й тих запроданців за “шаги”, що робили на них доноси.

В. Сосюра в поемі “Мазепа” оспівував в 1929 року гетьмана Мазепу й Україну. Цей поет зразу був фанатично захоплений большевицькою владою, вившав її у своїх поемах та навіть воював за неї проти армії У.Н.Р. Але побачивши, що це все йде старим шляхом на знищення України Москвою, він виступає проти Москви.

Читаємо в доповіді на пленумі ЦККП (б)У, де говорить бувший староста Петровський:—

“... говорили, що тов. Сосюра та Хвильовий в надзвичайно важких матеріальних умовах. Ми це знаємо,

але чи впливає звідси те, що вони мусять боротися проти існуючого політичного центра, проти союзу, проти Москви. Адже ж це несінітниця. Тому тут просто підноситься політична боротьба під покривалом національного питання”.

А Сосюра в той час співає в поемі “Мазепа”:-

“... Від дум
Мазепі серце чудно мліло...
Готовий на велике діло,
У тихому хитанні віт
Він бачив степ і рідні зорі
І вершника у травнім морі,
Що губить за собою слід,
Що на клинку шаблюки синім
Несе визволення Україні.
Хоч би скоріш!“.....

Та пізніше, кілька разів ледве вирвався з рук кровожадного ге-пе-у, Сосюра захопився і на замовлення влади почав оспівувати Сталіна:

“Йдуть і йдуть мільйони, і керує Сталін,
партії руками, бурями побід...
— — — — —

Вам не повалити світ новий залізний,
Щоб чорніли знову трупи на снігу,
бо встає над вами блискавкою грізно
вірний і нехибний меч ОДПУ”.

(поема “Кроки”)

Залишивши тих кількох старих поетів-письменників в живих, Москва створила групу молодих, вірних слуг, більше з чужих національностей, що творять “духову культуру” в Україні таку, яку Москва бажає. Порівнаємо їх “твори” до поезій давніших поетів. Пише Іцік Ферер в поемі “Біляві Комсомолки”:-

“Врангель і Петлюра ллють бідняцьку кров.
Тож і комсомолки йдуть на фронт.

Гарячі серця, очі гострі, як голки,
Полетіли на фронт комсомолки“.

Сава Голованівський також залюбився в Москву. Він у своїй поемі “три вірші про покоління”,— пише:—

“Над Москво Блаженний чоло нахиля —
Надіває блискучий берег,
Але холодно дивляться очі Кремля
Молодими очима — вперед”.

Якись **В. Спасіченко** пише:

“Літа сокіл; літа сизий,
Літа над морями..
Крає буряні простори
Сталін — вождь незламний”.

А другий “поет” **М. Логінов**: —

“Когда я слышу имя Сталин —
Передо мною в полный рост
Встает один, могуч, кристален
Его прославленный народ“.

(“Літ. Газета” 1939.)

Цікаво, що вірнопідданий Москві літературний критик **Ю. Абрамський** висловлюється про цих нових писак так:

“Вірші **В. Спасіченка** живляться з єдиного джерела народної творчості”. А “вірші **М. Логінова** свідчать про наявність художнього смаку в автора”.

Радуйся, Україно, що дочекалась таких “художних” мистців!

—oOo—

ЧИ НЕ ЗАБАГАТО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ В КАНАДІ?

Ще перед вибухом другої Світової війни англійська преса заявила, що маємо замало лікарів в Канаді. А українці вже починають гризтися, що в нас є забагато лікарів. Гляньмо на статистику як вона висвітлює цю справу:

В теперішній час українців в Канаді є коло 400,000. Коло одної третини, або 110,000, в самій Манітобі. Одна десята населення Вінніпегу українського походження. Значить, що, коли б всі українці, що живуть в Канаді замешкали разом, то створили б населення більше міста Вінніпегу.

Бюро Статистики в Оттаві доказує, що минулими роками було поступенне зменшування числа лікарів в Канаді. В цілій Канаді припадало 969 душ на одного лікаря в 1911 році, а в 1931 році — 1,034 душ на одного лікаря. Це показує релятивне зменшення в медичній професії. Статистика також доказує, що в Вінніпегу є більше лікарів пропорціонально до населення, як в котрім іншим більшим місті в Канаді.

В Онтарію є більше лікарів пропорціонально до населення, як в котрій будь другій провінції. Бритійська Колюмбія — другою на черзі. Манітоба не лишається далеко по заді, з одним лікарем на кожних 1,051 людей. В Саскачевані припадає 1,578 людей на одного лікаря.

В Манітобських містах з поверх 30,000 населенням” є лише одно місто, Вінніпег один лікар обслуговує 5% населення. Це релятивно більше лікарів, як в інших канадійських містах, яких населення є поверх 30,000. По містах в Онтерію, котрі входять під цю саму клясу, є пересічно один лікар на 611 душ. В Саскачевані, один лікар на 674.

Число українських практикуючих лікарів чим раз зростає. На цілу Канаду сей час мені є відомих 42 лікарі українці. Вони знаходяться в шістьох про-

вінціях:— Алберті 1, Онтеріо 11, Манітобі 9, Саскачевані 6, Б. Колумбії 1, Квебеку 1. Найбільше по головних містах, де українське населення є чисельне:— Едмонтон 7, Вінніпег 6, Торонто 5, Саскатун 3. Більші місточка і менше українцями замешкані міста як Монтреал, Виндзор, Форт Вілльям, Порт Артур, Давфин, Йорктон, Норт Бетлфорд, Тиммінс, Виллінгдон, Мондер, Радвей, Мирнам і Ст. Павл — мають по одному, Вегревил два.

Всіх лікарів в Вінніегу є 350. Одна шеста, або 53 жидівських. Українських лише 6, то є одна шістьдесята часть всіх, або одна десята жидівських. Населення жидівське не є більше від українського. Вони мають більше лікарів в Вінніегу, як українці мають на цілу Канаду. Жиди не журяться, що мають забагато лікарів. Це відноситься до дентистів і адвокатів.

В Вінніегу припадає 5% душ на кожного лікаря. Коли відосібнимо українців від загального населення, то виходить около 4,500 українців на одного українського лікаря. Чого страхатися, що забагато українських лікарів в Вінніегу? Цифри доказують, що таке говорення є безпідставним. Якщо кожний українець йшов би лише до свого лікаря, то лікарі не могли б дати собі ради. Ми страхаємося, що свій може відобрати від нас кусник хліба, але, коли чужинці забирають його бохонками, то ніщо. Ще раз запитаймо себе, чи канадійські українці мають забагато лікарів? Так, але не своїх лікарів! Українці присвоїли собі лікарів кожної народности — спеціальний апель мають не християнські.

Кілько нехристиянів наші професіоналісти usługують? Ми знаємо, що декотрі не наші професіоналісти майже зависимі від української клієнтелі. Чому? Тому, що наші люде так навчені ще зі старого краю. Їм ще тяжко стріпатися з думки, що "наш" не може бути такий добрий як чужинець.

Треба дати признання, що українці чим раз ста-

ють більше національно свідомі, і чим раз більше йдуть до своїх професіоналістів. Люде переконалися самі, що вони можуть дістати совісну й старанну услугу в умільй спосіб, не перевищено ніким іншим.

Др. В. Ф. Бачинський

Ганна Мандрика

ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Леся Українка була не тільки найбільшою поеткою України, яко жінка, але навіть другим поетом, щодо сили і глибини творчости, після Т. Шевченка. Та ще до того її твори, після широти і глибини тем та їх культурного змісту, ставлять Лесю Українку в перші ряди найбільших людей світової культури. Тож є велика гордість для нас, що ми маємо її, а разом з тим пізнання її творів є річчю не такою легкою.

Літературна творчість Лесі Українки безмежно багата. Покищо її твори є зібрані в 12 томів. Розділити їх ми можемо на дві головні частини, а це: твори ліричні, в яких вона прямо промовляє до душі і серця читача, і твори драматичні, в яких вона говорить образами подій, устами і ділами їх дієвих осіб. Це є найтрудніша для зрозуміння і найвища щодо поетичної техніки частина її творчости, де вона досягає вінця досконалости.

Для цього реферату я беру не всі драматичні твори Лесі Українки, лише декілька поем, бо для того, щоб обговорити всі її драматичні твори, потрібно цілої низки подібних студій.

Драматичні поеми Лесі Українки мало відомі ширшому загалові. Дві головних причини цьому: трудність для зрозуміння символики цих творів пересічному читачеві, а також мале поширення їх серед громадянства.

Про ту трудність зрозуміння драматичних творів Лесі Українки говорить уже той факт, що коли з'явилася друком перша її драматична поема "Вавилонський полон", то українська критика і вище інтелігентське суспільство зустріло цю поему лише здивованням. Отже — не зрозуміло.

І дійсно треба було більшого пізнання самої Лесі Українки, яко письменниці, а також більших дослідів над її творами в протязі певного часу, щоб її драматичні твори стали **ясними**, зрозумілими і близькими українському читачеві.

Тепер уже кожний їх зрозуміє, глибоко переживе і дістане від них огненне надхнення до жертвенности, самоудосконалення і активного служення високій людській і національній українській ідеї.

Головною ідеєю в тих поемах Лесі Українки проходить **боротьба вищих поривань** з несвідомістю і лінивством звичайних людських мас і одиниць, які складають ті маси.

І головною цілею, тому, в поемах Лесі Українки поставлено — **розкрити очі тим** народнім масам на їх блуди, пробудити їх свідомість і зворушити до вищого ділання.

Іншими словами — тією цілею є — освідомити український нарід, вдихнути в нього творчі, рушійні сили і здвигнути на великий чин освободження і розцвіту.

В поемі "Одержима" Леся Українка дає образ учениці Ісуса Христа дівчини Міріям, що найбільше Його любила і то такою любовію, що нічого від Нього не хотіла, тому, що дійсно Його розуміла і ставила Його **вище себе**. Всі інші мало Його розуміли, щось собі від Нього хотіли і нічого від себе Йому не давали, значить себе ставили вище Нього. Як каже Леся Українка устами Міріям:

І кожний встиг торкнутися хоч одержу,
Хоч край плаща Месії, тільки я
Торкнутись не посміла, бо нічого
Просить не мала в нього: ні здоровля,
Ні страви на безхлібі....

Коли Ісус радить їй заспокоїтись і любити Його ворогів, Міріям каже: "Ніколи". Коли Він далі їй говорить, що для того щоб люди прозріли, треба ще Його крові, вона з жахом відповідає: "Хай їм вона на голову впаде!"

Коли в Гефсиманському саду Міріям таємно підслухує молитву Ісуса до Бога-Отця про звільнення Його від расп'яття, вона каже сама до себе:

.... Я тепер не тільки
До ворогів його ненависть маю,

Але й до друзів, о, до цих ще більшу!

Ви сонне кохло! Світло опівночі
Не будить вас? Вам заграва кривава
Очей лінивих не здола розплющить?

І коли Месія каже до сонних учеників: "Не спіть! Душа моя смутна до смерті!" І коли все ж ученики спокійно собі сплять, Міріям говорить:

Каміння у пустині відкликалось
Потрійною луною, але ці не обізвуться.

Після расп'яття Ісуса Міріям зустрічає Іоганну і старого послідовника Ісуса. Вона не вірить, що Христос воскрес, бо мовляв: "не варті ви щоб він воскресав для вас". Коли ж ті двоє налякалися, щоб не почув їх дозорець і щоб вони, бува, не потерпіли за Ісуса, вона, Міріям, говорить сміливо тому дозорцеві, що Ісус воскрес, той, що ви расп'яли —

Нехай там стережуться цар і Цезар
і весь синедріон...

Її хапають, прихильники Ісуса розбігаються і хо-

ваються, збігаються жиди, фарисеї і садукееї і поби-
вають Міріям камінням. Вмираючи, вона каже:

Месіє!...

За тебе віддаю життя і кров...

І душу...

Не за небесне царство... Ні... з любови!

Таку високу любов поставила Леся Українка для служення найвищій ідеї, любов, що приносить в жертву тіло і душу, а собі нічого не хоче, навіть царства небесного. І тут, рядом зі зразком такої високої любови, Леся Українка ставить самолюбство і боягузність звичайних людей, котрі бояться потерпіти за свою ідею, за того, кого вони нібито люблять.

В цій поемі, під образом Христа, яко обекту вищої любови від людей, ми добачуємо Україну, яко обект нашої вищої любови. Звичайні люди, що сплять спокійно, коли Христос страждає, і що ховаються від властей, щоб не потерпіти за Христа, це українське громадянство, що любить Україну або на словах, або за якісь малі вигоди, і яке не здібне на велику жертву, на дійсну любов. А Міріям — це зразок дійсної любови до України, вище якої нічого не має.

Зразок такої любови, від неї самої, Леся Українка подає, між іншим в своїм вірші, що був уперше надрукований аж в році 1928 "Романс". В тому вірші вона дає відповідь ніби на дорікання свого символічного коханого, котрий не хоче розлуки з нею і котрий каже, що їй жаль, що вона кохає. Відповідь її така:

Не жаль мені, що я тебе кохаю...

Моє кохання, то для тебе згуба...

Отже тут вона ставить предмет свого кохання вище себе, сила її кохання така велика, що вона приносить своє власне щастя в жертву — лише, щоб не зробити шкоди високій меті свого кохання. Це її зразок служення ідеї.

— — — —

В поемі "Вавилонський полон" Леся Українка дає образ трагедії жидівського народу, що попав у

..... Якось я йшов
Через отой майдан, де вежу
Молохові будують наші люди.
Спинився я й задививсь на неї:
Біліє мармор, мов кістки на полі,
Порфір шаріє, мов пролита кров,
Сіяє злото, мов пожежа ясна.
Недобудоване стоїт немов руїна,
І чутно поклик наших переможців,
І чутно стогін нашого народу.
Не зчувсь я сам, як голосом великим
Гукнув на весь майдан: Єрусалиме!

Також описано там базар невільників, пісні Еліазарові перед Вавилонянами про славу свого народу.. Коли спитали Еліазара, чому він не співає Вавилонцям плакучих пісень про неволю свого народу, він відповідає:

Мені Господь
Зложив у душу гордощі —
Не плачу зроду перед чужинцем!

Хіба ми не бачимо в оцих давніх образах — теперішньої долі українського народу: неволі, будівання чужих храмів, внутрішніх суперечок, зневіри... а понад тим — провідною зіркою до волі — слова Лесі Українки:

“Живий Ізраїль, хоч в Вавилоні!”
Жива Україна, хоч і в неволі!

Як би продовженням “Вавилонського полону” є інша поема Лесі Українки. “На руїнах”. Вона і написана була нею неначе відповідь на байдужність і незрозуміння її читачами і критиками “Вавилонського полону”. У поемі “На руїнах” Леся Українка малює ще більший розбрат і зневіру серед останків жидівського народу, які залишилися на руїнах його землі після спустошення Вавилонцями.

Після страшного спустошення, що не лишило каменя на каменю, зійшлися недобитки люду на руїни і серед них поробили собі загородки, безверхі

курині, а багато просто ротащувалося на голій землі... Так мешкали в скрайному зневірі і роспуці. Їхні селища здавалися полем бою, усіяним мертвими тілами. Серед того спустошення і зневіри з'являється жінка -пророчиця **Тирпа**. Вона розбуджує людей, заохочує до праці, старається повернути їм віру і надію... На це їй відповідають, що нема чого працювати, нема для чого жити: мій батько у Вавилоні, мій чоловік утік до Фінікії, мій брат в Ассирії

“в ворожій війську,
Неволячи, в неволі сам загине —
Для кого дбати?”

Тирца каже їм дбати за себе

“Дбай сама на себе, то будеш вільна.
Перед ворогами
Не скажеш: хто мені одержу дасть?
Не скаже ворог: я тебе вдягаю”.

Вояка, що залишився на руїнах з непотрібним уже мечем, вона посилає перекувати меч на рало

Розкуй меча на рало. Час настав.
Потрібна оборона і руїни
..... і т. д.
Чий хліб і праця — того і земля.

Не розуміють Тирци люди, коли вона бере у старого діда розбиту стару арфу і кидає в ріку. Вона каже:

Добудь нові слова, нової струни,
або мовчи — могили не співають.

Вона кличе людей до праці, до нового діла, коли старе лежить у руїнах, бо тільки праця, нові заходи, нові діла принесуть волю. А люди, згубивши надію і впавши в безсилість, чипляються за обламки старих уже мертвих святощів, себ-то старих звичок, які ніяк не пристосовуються до нових обставин,

бо з тих старих святощів — звичок уже вийшла душа.

І тому, коли Тірца кидає розбиту арфу у ріку, люди кидаються на Тірцу, щоб її втопити, бо, мовляв, та арфа була арфою великого пророка Єремії, що ходив у залізному ярмі і пророкував грядучу неволю. Так в тому ярмі й схопили його Вавилонці в неволю, і в той момент він розбив свою арфу. Вона віджила своє, але для безсилих людей вона є святощі.

Спасає Тірцу від розлютованої юрби не розум людей, але якраз розбрат. Бо Тірцу схопив табір Юдеїв, а врятував табір Самарян. Знову вийшов на сцену розбрат в народі.

Але Самаряни хочуть, щоб Тірца перейшла до їх табору. Вона відмовляється, бо служить цілому народові. Вона каже:

Устань Ізраїлю. Зори плугами
Це бойовище, не дай ні кроку
Землі обітованої. Посій
понад границями пшеницю добру.
відгородись житами від пустині.

І коли вона віщує відбудову нової столиці народу — Єрусалиму, тоді Самаряни, що хотіли столиці на Гаразімі, виступають також проти Тірци, і вже обидва табори проганяють її в пустелю.

Ця поема кінчається сумно, бо нарід цілком не розуміє своєї пророчиці, що кличе його до єдності і ділання. Та в ті часи, коли поетка писала цей твір, Україна являла собою такі безнадійні руїни, що невчасно тоді було будити її до боротьби за життя, і що найгероїчніші зусилля зрушити країну до визволення, засуджені були на марну загибель.

Отже для нас тепер стають зрозумілими слова вигнаної в пустиню і засудженої на самотину пророчиці Тірци:

Дух Божий знайде сам мене в пустині,
а вам ще довгий шлях лежить до нього!

Але в цій поемі все ж нема повного, безнадійного песимізму, зневіри. Тірца пророкує, що

..... оті малії,
он ті, що в курінях та при багаттях
Удосвіта працюють неоспало,
вони жнива для Господа готують,
а ви, мов скорпіони в своїм гніві,
Самі собі отрути завдаєте...

Інша драматична поема Лесі Українки "КАССАНДРА", написана на тлі історії старовинних греків зперед 3125 років. Вона описує час, коли греки з Еллади воювали проти Троянської держави або Іліону.

Ця поема має більше число дієвих осіб — характерів і дуже складна з боку психологічного, тоб-то що до пізнання душі кожної дієвої особи і загального ходу подій. Але головне в поемі — це фатальність, тоб-то пануюча думка, що все наперед засуджено на загибель рішенням долі. Троя має загинути, місто має бути спалене і зруйноване, царська родина знищена, жінки і дівчата мають іти в невольниці...

Здавалося-б, що з такої фатальності нема виходу, що людина безсила проти неї боротися. Однак, коли глибоко розберете поему Лесі Українки, то побачите, що та фатальність впливає з характерів і діяльності людей, отже і залежить від людей.

Трагедія Троянської держави починається з того, що син троянського царя Парис викрав у спартанського (грецького) царя Менелая жінку Гелену. За того греки пішли війною на Трою.

Головною дієвою особою в поемі є Кассандра, донька троянського царя, жриця бога Аппольона. Вона має пророчий дар все передбачати і застерігає людей про всі нещастя, які мають трапитися, але їй люди не вірять. Тому все виходить так, що коли її пророцтва збуваються, то найблизші до неї люди обвинувачують її, що вона все те накликала своїми

цілі події з життя інших народів, одчиняє душі і серця дієвих осіб в тих подіях — щоб на них ми бачили зразки діянь — і добрих і злих, причини подій і наслідки їх, та рівняли з ними себе і **ГОТОВИЛИСЬ** до більш досконалого діяння, ставали вищими, кращими, більш удосконаленими, більш захопленими інтересами і цілями цілого народу, а не дрібними, самолюбними бажаннями.

Бо хто впадає в самолюбство і сходить на бокові стежки, той веде не тільки до загибелі цілої справи а і до свого власного нещастя, як, напр., та Андромаха, що доглядала лише свою родину, згубила мужа, а її єдиного сина - дитину ворог розбив об каміння, або як та Гелена, що мусіла переходити з рук у руки, хоч і тримала силу над мужами. Або як той Парис, що ніжився коло Гелени і загинув на мечі Менелая.

Будьмож чуйними до великого голосу нашої безсмертної провідниці, Лесі Українки, не складаймо рук, працюймо, а працюючи, будьмо вірними високій меті, не збочуймо на дрібненькі самолюбні доріжки, ставаймо кращими, сильнішими, мудрішими, гордими, бо ж серед нас перебуває і веде нас ясний і світлий, великий і чистий, як сонце Боже, дух нашої поетки.

—ооо—

НАШІ КУЛЬТУРНІ ЗАВДАННЯ

Свою культурну працю в Канаді українці почали освітню пропагандою, т. т. поширюванням думок, кличів з метою розбуджувати "сонних", які приїхавши в Канаду навіть не знали свого національного імя. Робота ця розгорталася головню вшир, щоб захопити якнайбільшу кількість.

У нашій праці ми все підходимо не з того боку що треба. Ми, звичайно, оцінюємо нашу працю з

боку “каси”! Не о мету нам ходить а гроші. Ясна річ, що в такому разі виховна вартість зводиться до нулі. Воно не добре працювати й не мати жадних приходів, але ж не можна задля грошей метою жертвувати! Не можна легкодушно руйнувати те, що інші з тяжким трудом збудували! Театр, пісня, музика притягають людей, і сьогодні є незвичайним засобом пропаганди. Але ці вистави зводяться нінащо, кількість глядачів і грошей раз-по-раз меншає, а скоро то не буде ані з ким вистави робити, ні для кого. Який із цього вихід?. Порвання на все з поверховною роботою й започаткування роботи поглибленою методою. Цілу вагу праці треба перевести з предмету на підмет.

В поглибленій методі праці криються великі культурні можливості. Її ведеться з метою виробити якісну вартість своїх членів. Працю треба починати гуртками, найкраще тими, що поорганізовані, проводячи в них голосне читання книжок чи часописів, устрювання частих рефератів, доповідів, дебат, тощо. Перша робота називається “екстензивною”, друга — “інтензивною”. Перша дбає про скількість, друга — про якість. Перші працюють для загалу “для всіх”, другі — розгортають поглиблену роботу перед усім над собою, “для себе”. Щоб “щось” дати, треба те “щось” мати; щоб освічувати других, треба насамперед самому мати освіту.

Товариство Української Культури якраз тепер застановляється над засобами несення освіти в гуртки які хочуть вчитися. Просимо усіх прихильників української культури подавати нам до відома свої думки чи завваги в цій справі. —**Редакція.**

—°°—

ПРИСИЛАЙТЕ НЕГАЙНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! ДШИРІТЬ “НАШЕ ЖИТТЯ” ВІД ХАТИ ДО ХАТИ! НАДСИЛАЙТЕ МАТЕРІЯЛИ!

ФАРМЕРСЬКІ ГАРАЗДИ

Переглядаючи “Генсард” (так називаються офіційні записки посольських промов в отавському парламенті) за минулий рік, я ненароком попав на промову А. М. Ніколсон-а, саскачеванського посла з округу Мекензі. Цею промовою я зацікавився тому, що цей округ мало що не український, подруге, що посол Ніколсон старався в дуже оригінальний спосіб представити в парламенті злидні фермерів.

“Недавно,— говорить він,— надіслано мені сорок чотири листи в яких говориться про різного рода умовини з віддалених від себе місць в моім окрузі. Невідрічи буде тут згадати, що мій округ дуже великий, від сходу на захід 104 милі, а з півночі на полудне — 621 миля. Принагідно хочу поділитися новостями із чотирох листів. Двох із них я одержав з місцевостей Саскачевану, що досі незазнали неврожаю, околиць на урожай добрих; двох із околиць порослих густим лісом, з північної частини, від поселенців, що пробують свого щастя в друге: один лист написаний ісландцем, другий американським поселенцем, інший уроженням канадійцем з фамілії лоялістів, а ще інший написаний українцем. Люди ці, що своєю працею причиняються до зросту Канади, репрезентують чотири національні групи”.

Ісландець, судячи по листі, нічого собі фермер, його фарма ще тепер варта вісім тисяч дол. На ній він живе ще від 1904 р. Протягом 36 літ він за неї заплатив 50 тисяч дол., а тепер ще винен 4,200 дол. Нема найменшого страху, щоб він її перед смертю виплатив, хібащо буде жити 900 літ як біблійний Метусала.

Американець має кращу фарму, вартує ще тепер 11,000 дол., але з него гірший фармар, бо винен 12 тисяч дол. Він доробився так за 37 літ. Канадієць також задних пасе. Найкраще з них стоїть українець, бо 21 рік тому почав з десяткою, а сьогодні, відчи-

сливши довг, має чистого майна на суму \$165.25. Він взяв "гомстед", довгу сплатив 150 дол., має ще платити \$734.75, а фарма вартує 900 дол. Що найхарактерніше в цьому листі це те, що його хата отаксована на 50 дол., а хатні меблі на 25 дол. Цілорічні розходи мав такі: дентистові заплатив доляра; на закупно книжок видав доляра; на часопис — два пів дол.; гросетерія для двох — 50 дол.; подорож не коштувала нічого, бо ходив пішки; забави також нічого, бо там про "супрайз парті" ще не знають. До лікаря йому 25 миль, а до шпиталю 50 миль.

Якщо ми добре застановимося, то хліборобська індустрія в Канаді пореживає кризу. Невідомо, чи сучасне скрутне положення по війні поправиться. Значить, треба шукати виходу тепер. Першим кроком до виходу — я думаю — організація своїх сил, треба захищати свої інтереси. Другим кроком — обробка землі кооперативним способом. При тому треба домагатися від уряду твердих цін на хліборобські вироби, а коли й цього буде за мало, то уряд буде примушений заопікуватися тими, що вони, з одної чи другої причини, не годні виробити стільки, щоб себе з фамілією прожити. Уряд Нової Зеландії ще в 1936 р. свому фермерському населенню загарантував ціни, це здається повинен зробити й наш уряд; що добре для населення Нової Зеландії, добре для населення Канади.

ТЕХНІЧНІ ПРАВИЛА ВІРШУ Вірш Силябічний

ПРОДОВЖЕННЯ

Наше письменство знає три роди віршу: силябічний, тонічний й народний. Народний вірш займає посереднє місце між одним і другим. Із силябічних вір-

шів в українській мові відомі такі: тринацяти, дванацяти, одинацяти, десяти й осьми складові.

тринадцяти
складовий

Нависло ясне небо чорними хмарами,
Тяжкими густі бори склонились тучами,
Зойкнули діброви, і ліси застогнали.
(М. Шашкевич — Сумерк вечірний)

дванацяти
складовий

Зрадник од людей ласки не мати ме,
Сам він од себе в пущі тікати ме,
Його рідне слово в пісні не гріти ме,
Йому пісня в серці вуглем горіти ме.
(Метлинський)

одинацяти
складовий

Кому не знана підгірська країна,
Де понад рівень Бескид ся спиняє,
Де крута Клива і Попада синя
З боків норами дві річки пускає,
Дві річки чисті — близькі як сестриці,
Дно мають срібне, кришталеві лиці...
— **(Могильницький — Скит Манявський)**

одинацяти
складовий

Притихла буря... низько над землею
Тягнуться хмари втомлені, понурі,
Сонце сховалось під сіру кирею,
Хати здрімались задумані, хмурі...
У густій мряці потонули гори,
Тишина глухо звисла понад ними,
І тільки вітер в лісовому морі
Поміж листками застогне сухими...
(Степан Чарнецький)

дев'ять
й осьми
складовий

Чи знаєш, брате, де вічні рожі
І безнастанний цвितе май?
Де з небес сходять ангели божі
І насаджують земський рай?
(М. Устіянович)

У мовах, де наголос рухомий, як у нашій, силябічний вірш не робить вражіння музики, співу; не відчувається в ньому ритму, як у мовах, де наголос слів постійний, пр.: у польській, французькій, мадярській

і т. д., і тому цей вірш до нашої мови не підходить. У нас він продержався до 18 століття, а ще й в 19 столітті користувалися ним деякі наші письменники, під впливом мови польської; тепер майже ніхто його не вживає. Право громадянства у народній словенности й письменстві силябічний вірш одержав тільки в народних думках, які більш виголошували, ніж співали українські кобзарі при згуках бандури.

Стали бідні невольники на собі кров християнську зобачати,
Стали землю турецьку, віру бу урманську клясти-проклинати:

“Ти земле турецька, віро бусурманська,
Ти розлуко християнська!

Не одного ти розлучила з отцем - матіррю,
Або брата з сестрою,
Або мужа з вірною дружиною!

Визволь, Господи, всіх бідних н вольників

З тяжкої неволі турецької,
З каторги бусурманської

На тихі води,
На ясні зорі,
У край веселий,
У мир хрещений

В городи християнські! (Плач невольницький)

Вірші народніх дум, як бачимо з вище зацетованого, були різної довжини, це тому, що кобзарі всю свою урґу звертали на зміст: кобзар там уривав, й там одпочивав, де в нього кінчилася думка. Тим то в одному вірші могло бути яких і трийцять складів, у другому за те чотири, пять, шість...

НАРОДНИЙ ВІРШ

Народній вірш становить ніби перехід від віршу сулябічного до тонічного. Річ у тому, що народня поезія складається вся до співу, а спів має свої окремішні закони: вищий тон у пісні заступає часто наголос, через те, як опісля співані народні вірші виголошувати, то не всюди чується правильне чергован-

ня наголошених і ненаголошених складів, не всюди чується правильний ритм. Постійний наголос являється тільки у деяких складах певних тактів, у інших тактах можна говорити лише про постійну скількілнаголошених складів, але на котрі склади повинен падати наголос, того сказати не можна. Ось, н. пр., у чотирнацяти складовому, т. зв. коломиївковому вірші, як побачимо пізніше, тільки в четвертому такті постійно наголошений передостанній склад, у інших трьох тактах повинні бути в кожному по два наголошені склади — та й то не все два, і не все ті самі, н. пр.:

Ой, за горі, | за Лиману | вітер пові- | віє,
Кругом Січі | Запорозькі | Москаль обля- | гає... (нар. пісня).

Число народніх ритмів дуже велике, спинемося тільки над тими, що найчастіше бачимо їх в письменстві. Розбирати їх будемо за числом складів у такті. Таких є три громади:

- а) вірші з чотироскладовими тактами,
- б) вірші з чотиро- і двоскладовими тактами,
- в) вірші з троскладовими тактами й різні комбінації.

ВІРШІ З ЧОТИРОСКЛАДОВИМИ ТАКТАМИ

Найбільш відомий у письменстві із цієї громади восьмискладовий, танковий вірш (по два такти), — званий іще козачковим або шумковим. Здається, його можна вважати основним віршем задля всіх інших народніх ритмів. Постійний наголос, звичайно, паде на передостанній склад другого такту: в першому буває два наголоси, між першим і другим тактом буває пересіч (такий розділ часто, щоб одпочити).

ДВОТАКТОВИЙ (Руданський)

Повій вітре, | на Україну, Де покинув | чорні очі,
Де покинув | я дівчину, Повій, вітре, | з полуночі...

Пор.: Гей, у броду за байраком
Танцювала риба з раком ;
Танцювала, озиралась
Та на рака дивувалась,

Як то гарно він танцює:
То шугає, то тупцює,
То свої розправить вуси
Та ще шийкою потрусить...

(Александрів — Пісня про всякурубу)

Ой, із жури та із жалю,
Щоб не бачить, як читають
Листи тії — погуляю;
Погуляю понад морем
Та розважу своє горе...

(Шевченко — І знов мені не привезла...)

(ДАЛІ БУДЕ)

НАШІ МНОГОНАДІЙНІ МИСТЕЦЬКІ СИЛИ.

МИРОСЛАВ ЛУЦЬ ГАННЯ НЕЦКАР

Шестилітні танцюристи. Своїми виступами одушевляють публіку. Стоять в позі готові до танцю.

ТАРАС БРИК

Син панства А. С. Брик. Дуже гарно пописався на своїм виступі в Орфеюм Театрі.

НИКОЛЬЦЬО ПІДХМУРНИЙ

Син панства Підхмурних, має вісім літ, укінчив школу танків Авраменка й добре пописується у своїх виступах.

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Около 20-ть літ тому назад відбулись в Україні дві величні події, а саме: Відродження Української Державности й відродження Української Автокефальної Православної Церкви.

Щоб належно оцінити відродження прадідівської церкви українського народу треба хоч коротенько затриматись на огляді історії тієї церкви.

Християнська віра на землях України повстала ще з часів апостольських. Є переказ, що св. ап. Андрей, перший апостол Христовий, що проповідував в колоніях грецьких на березі Чорного моря, доплив рікою Дніпром - Славутою до тих гір, що на них потім заснувалось місто Київ; на одній з цих гір він поставив хрест й сказав, що на цих горах засяє благодать Божя.

Триста літ пізніше на півдні України проповідували віру Христову сім єпископів м. Херсону, що були замучені за свою проповідь. Їх пам'ять святкує Церква 7-го березня. На першому весесвітньому Соборі в 325 році був присутній єпископ Скитів Ульфїла. Скити це народ, що жив тоді на землях України. Св. Іван Золотоустий (V віку) послав благовісників до скитського народу й хвалив його за його побожність.

Та з V-го віку Україна стала на довгий час дорогою, що по ній ман-

дрували народи зі сходу на захід, переселювались і при цім топтали, нищили всі здобутки, які придбали народи, що жили тоді в Україні. На початку тільки IX-го віку переселення народів втихає і в Україні бере верх нарід слов'янського роду, що називався "Руссю" - "русами".

У Русів починається громадянське життя на чолі з князями, а ріка Дніпро стає шляхом до зносин Русів з південними народами, а голов-но з греками, а разом з тим і шляхом поширення християнської віри між Русами. Осередком Русі стає тоді місто Київ на Дніпрі.

Каже передання, що перші Київські князі Аскольд і Дир в половині IXго віку поплили човнами на Царгород війною, але під Царгородом на морі зчинилася велика буря й руські човни море розбило й потопило, а князі Аскольд і Дир ледви врятували життя своє. Ця буря повстала після того, як Царгородський патріарх Фотій з чудотворним образом Божої Матері прийшов до моря. Зворушені цим чудом Аскольд і Дир прийняли хрещення. Й до тепер стоїть могила князя Аскольда в місті Києві на цвинтарі його ж імені.

За князя Ігора була вже в Києві церква св. пр. Іллі, а жінка Ігоря, кн. Ольга вже сама поїхала до Царгороду, прийняла хрещення й вернулась

до Києва з священниками з греків. Внук її, Великий князь Володимир завоював місто Херсонес, на березі Чорного моря, що належав до греків, прийняв хрещення й одружився з грецькою царівною, Ганною, а в Києві охрестивши спочатку свою сім'ю, видав наказ, щоб і весь народ зійшов у ріку Дніпро й охрестився. Це сталося 988 року.

Зараз пішла жвава організація церковного життя в Україні під проводом першого митрополита Київського св. Михаїла. В Києві і в його околицях Св. Володимир, син його, Ярослав, та інші князі почали будувати величні храми на зразок грецьких. Деякі з них, як Св. Софія в Києві і Спас в Чернігові стоять і досі. Преп. Антоній й Теодосій заснували монастир Києво-Печерську Лавру й інші монастирі. Від св. Кирила й Методія перенято переклади богослужбових книг, що їх мова була зближена до мови української. Через це віра православна скоро ширилась по далеких землях Русі й дійшла далеко на північ, де було засновано такі міста, як Ростов, Суздаль, Володимир, Ярослав і Москва. Там і зорганізувалось міцне князівство, яке стало загрозою для Києва.

І дійсно один з північних князів, Андрій зв. Боголюбський напав на Київ, зруйнував його, храми пограбував й попалив. Не встиг ще Київ поправитись від погрому князя Андрія, як насунула друга орда, та вже з півдня — татарська — в половині XIII віку. Татари здобули Київ, зруйнували його й всю Україну

опустошили. Мешканці розбіглися—одні на північ в Московщину; інші на захід в Карпатські гори. Митрополити Київські перенеслися теж на північ, а Київ опустів на довгі роки. Скінчилась перша весняна доба Української Автокефальної Церкви.

Та сила в народі Українським не завмерла. Вона була так велика, що коли в XIV-ім віці Україною опанували Литовські князі, то вони під впливом українського народу й самі прийняли православну віру, а українську мову зробили урядовою. Тоді обрано окремого митрополита Київського і цей жив в столиці Литви, Вільні. (Другий митрополит Київський жив у Московщині).

Хто ж головню дбав про піднесення православної Церкви після страшного татарського лихоліття й в часи, коли Україна підпала під владу Литви, а потім Польщі? Сам український народ. Він почав гуртуватись в церковні брацтва й так підніс православну Церкву, що й фанатична католицька Польща мусіла з цим рахуватись. Брацтва дбали головню про освіту й взаємну допомогу. Вибирали духівництво на служіння Церкві й відбивали напади католицтва.

Настав час, коли народ український піднявся на величню боротьбу за свою волю з польським панством. Українська Православна Церква стає тою силою, що відіграє велику роль в цій соціальной боротьбі. Мужичька, "хлопська" віра, як називали поляки православну віру, стає в обороні своїх прав перед "пансь-

кою” католицькою вірою. Українська Православна Церква дає найбільш натхнення українському народові в його боротьбі з католицькою Польщею, що прямує до поневолення України й знищення її прадідівської Церкви.

З початку XVI-го віку оселяються нарешті у Києві митрополити, що то довгі роки жили у Московщині й Литві. Життя церковне відбудовується, головню старанням церковних брацтв. Та польські зазіхання на українську волю не припинились. Не маючи доступу до свідомих брацтв Польща найшла дорогу до вищого українського духівництва. За великі обіцянки переманила їх на свій бік і перевела т. зв. унію 1596 року. Мало не всі єпископи перейшли на унію, до католицтва, а деякі з них почали жорстоко разом з панами розправлятися з простим народом.

Та на допомогу Україні й її Церкві прийшло славне козацтво. Славний гетьман Петро Конашевич Сагайдачний вписавсь з своїм військом у брацтво й подбав про відновлення ієрархії для Української Православної Церкви. В 1620-ім році на просьбу Сагайдачного і під його збройною охороною перед поляками, царгородський патріарх Теофан висвятив в Києві митрополита (Йова Борецького) і других п'ять єпископів. Таким чином відродилась ієрархія Української Православної Церкви й почавсь розквіт її. Найвидатнішим в ті часи був митрополит Петро Могила, висвячений єпископами у Львові 1632 року.

Але не довго тривав цей розквіт, бо хоч Польща почала занепадати, та піднялась проти України ще більша загроза з півночі, Москва. Великий гетьман, Богдан Хмельницький зневірившись у поляках і турках заключив угоду з Московщиною 1654 року, на підставі якої Україна мала бути злучена з Московщиною тільки особою царя, задержуючи повну волю, навіть своє військо. Але віроломна Московщина скоро й поступенно обмежує волю України, а при цім змагає й до обмеження волі Української Православної Церкви. Ще 32 роки бореться Церква за свої права й волю, але 1686 року опановує її Московщина. В цьому році вислала Москва посла Микиту Олексієва до Царгороду з дорученням, щоб він за всяку ціну купив волю Української Автокефальної Православної Церкви від патріарха Царгородського, якому номінально підлягала Українська Церква. За 200 червінців і 120 собориних шкур зрікся царгородський патріарх Діоносій всяких претенсій до Української Церкви в користь Московщ. Помагали в цьому зрадники гетьмани Бруховецький і Самойлович, та сам митрополит, Київський князь Гедеон Четвертинський.

Отак заковано в тяжкі кайдани весь український народ й його церкву на протяг 250 літ — до часу великої російської революції 1917 р.

До цієї великої революції 1917 року царська Росія являла собою справжню тюрму народів. Особливо міцно стягнуто було ланцюгами й

кайдачами в цій тюрмі наш український народ. Усе рідне, близьке, дороге, що сприяло культурному розвитку нашого народу, було знищено й заборонено: в школах, урядових інституціях і всюди вживалося лише російської мови. Знання та вживання нашої прадідівської, рідної мови, знання нашої славної й сумної історії було суворо заборонено.

Подібно і в церквах наших захищали нашу мову й примусили

вживати славяно-російської мови, в більшості незрозумілої нашому народові. Заборонено було також українську літературу, навіть театр, бо як висловився свого часу російський міністер Валуєв “українського язика не було, нет і не может быть”.

Коли ж кайдани царату упали, наш народ прокинувся, підвівся, згадав за своє минуле й взявся до організації державного й церковного життя.

—(ДАЛІ БУДЕ)—

НОВИЙ ПЕРІОД В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА

Не задовго буде дві сотні літ від часу, як в Європі народилася чудернацька філософія, яка носить французьку назву “Лесе фер, лесе паса”.

Зміст цюї філософії, як його проголосили її оборонці, в коротці такий:

“Хай уряд не мішається в виробництво, не звязує його законами; хай кожний робить як йому подобається і що йому подобається, то люди будуть плавати в достатках. Без свідомого керування виробництвом, всі річі, конечні до задоволення людських потреб, будуть злітати як манна з неба.”

Уряд мав грати роллю пасивного поліція, а капіталісти й робітники мали мати повну свободу ПРОДАЖІ І КУПІВЛІ.

Капіталізм незвязаний ніякими

законами, ані не відвічальний перед публичною опінією, почав сильно зростати. Люди, в яких не було найменшого поняття про елементарні засади санітарности почали будувати величезні фабрики, з малими вікнами та низькими стелями. Запал до зисків був так великий, що ніхто про ніщо більше й не думав крім дещо місця на вставлення машин, з ським таким освітленням необхідним для працюючого.

Умови праці в первісній добі капіталістичного систему виробництва були такі тяжкі, що в дечому перевищали невільничу працю негрів в Африці. Робітника обернено в товар, який і купувалося і продавалося на торговниці. Якщо робітник помер з голоду чи через нещасливий випадок в фабриці, то це нікого не обходило. Законно властителя фа-

брики не можна було потягнути до відвічальності, бо робітник мав — “свободу контракту” і він не мусів робити. Цей викрут служив за оправдання. Місце убитого чи ушкодженого робітника брав інший, який чекав на таку нагоду може днями і готовий був іти до праці за самі харчі.

Цю, так дуже розхвалену доктрину, надзвичайно корисну капіталістичній класі, з часом почали уважати природним законом в громадському життю. З цього приводу Йосиф Товнсенд, популярний священик в ті часи, якби для оправдання цього страшного стану річей написав, десь в 1785 р., книжку, яку протягом трьох десятків літ беззастановно передруковано та цитовано з апробатою в тогочасних урядових звітах. Ось один із таких цитатів:

“Здається сама природа вимагає, щоб деякі люди були беззахисні. Немавши злидарів не було б кому виконувати праці неприємної та понижаючої. Людське щастя від цього не терпить, а збільшується, бо це увільняє більше делікатні (бідні не можуть бути делікатними?! — М. І.) від усякої праці вони можуть без перешкоди займатися професією яка кожному найкраще підходить та найбільше корисна державі. Що ж відноситься до найнищого сорта злидарів, то для них це нічим не є, бо вони призвичаєні й до найгіршої, найтяжчої і найбільш небез-

лечної праці... Примус якоїсь міри мусить існувати, найкращий буде той, що матиме найменше насильства. Бажання роздобути на хліб коли голод заглядає в вічі ділає насвідомість чоловіка, осолоджує й наляцує працю і примушує поконатися найбільші труднощі”.

За отцем Товнсендом пішли й економісти та оголосили їхню теорію про ФОНДИ ЗАРІБНОЇ ПЛАТИ. Плата — говорили вони — повинна триматися природної стопи, себто, повинна вистарчати на одно денне закупно харчів для родини некваліфікованого робітника а не більше.

Підприємливим “хлібодавцям“, як рівнож і тим, що плавають в достатках, цей природний закон соціального життя виглядав не тільки неблаганим, але, по правді сказавши, дуже вигідним та корисним навіть громаді, бо на чому ж, як не на цьому законі оснований різного рода багатство, панське вигідне життя, наука й сама цивілізація?

Індивідуалізм зробив велике діло, розбивши в прах стару економічну систему, його заслуга неоцінена а проте він скоро показався не відповідним, бо не приїс зі собою заобезпечення життя людини. Життєві умовини вже на світанку нової системи показалися такими застрашуючими, що люде, які не входили в уряд і не були нічим відвічальні за них — почали висловлювати своє обурення на виробничу систему із за нерівностей, які вона зі собою принесла.

Якби у відповідь заходам до-
брих людей Малтус (1766-1834)
проголосив свою теорію "надвиш-
ки" населення:

"Населення росте з кожним ро-
ком, а землі не прибуває. Відси по-
ходить причина беззахисности, зли-
днів, та неморальности. Це вже лю-
дям призначено, щоб одні були ба-
гаті, вчені, моральні, а другі — бід-
ні, беззахисні, без освіти й немо-
ральні... Ту ні милостиння, ані жа-
дна допомога нічого не вдіє...."

Це помилкове поняття в сфері
промислу справлено найперше в Ан-
глії. Англійське правительство ува-
жало своїм обовязком вмішатися в
виробничі стосунки т. з. "вільного
найму" і зобовязало підприємців до
підвищення зарібної плати, обмежен-
ня годин праці, та заведення деяких
санітарних порядків. За англійським
правительством пішли правительства
других країн.

Новий період в історії людства
почався 24-го лютого, 1848 року, бо
в цей день, тимчасовий уряд Фран-
ції, якого до життя покликала рево-
люція 48 р., устами робітника, що
перший раз в історії мав честь ре-
презентувати робітничу клясу, про-
голосив ось яку дво-точкову програ-
му, що її уважають, і цілком пра-
вильно, "ПРОГРАМОЮ РОБІТНИ-
КІВ".

1. Уряд берн на себе обовязок по-
ліпшення долі робітників.

2. Уряд вводить безпосередне ви-
борче право, силою, якого кожний

горожанин, що окінчив 21 рік жит-
тя, набуває рівної участі в держав-
ній власти та визначуванні волі й
цілей держави, не зважаючи на йо-
го маєтковий стан.

З точки зору пануючі кляси дер-
жава мала б виконувати пасивну
ролю поліцая, гарантувати особисту
свободу особи й охороняти його
власність. Якби ми всі були одна-
ково за сильні, однаково меткі, од-
накову мали освіту, а спеціально,
розпоряджали однаково за великим
майном, то тоді, дуже можливо, ця
доктрина була б вистарчаючою, а
так, то не тільки, що вона не є ви-
старчаючою, а попросту погубною,
бо дає нагоду дущому, хитріщому,
а спеціально багатому, немилосерд-
но обдирати економічно біднішого.
Це є доктрина егоїстичних інтересів,
що являється навіть небезпе-
чною, бо грозить розумові й віде
до морального отупіння а то й до
варваризму найгіршого сорта.

Вже самий інстинкт каже, що
поки кожний буде думати тільки
про себе, доти він не може сподіва-
тися значного поліпшення. Люди
одицем в минулому, ні в будучому
життю, не годні зробити ані одного
кроку вперед. Держава, отже, яв-
ляється тим чинником, що при її по-
мочі люди зробили великий поступ,
бо вона еднаючи індивідумів в одно
ціле, тим самим помножує силу од-
ного в мільйоңи разів, але тою си-
лою має кожний однаково володіти

З робітничої точки зору держав-
ною метою повинно бути не саме
гарантовання особистої волі особи

та охорони її майна, це цілком замало, держава повинна давати одиницям спроможність досягати такі цілі, яких вони не в силі досягати одинцем. Метою держави повинно бути розвивання та вдосконалювання людини, іншими словами, її підготовка до найбільш дозрілої волі, до справжнього призначення людини, якщо таке призначення є. Держава за робітничої влади дасть такий розвиток духа, такий розвиток щастя, освіти, добробуту та волі, про який тепер ми не маємо навіть права мріяти. Робітничий погляд на державу є цілком відмінний від погляду сучасно пануючої кляти.

Минула Світова Війна на віки вічні похоронила філософію “Лесе фер, лесе пасе”. Сьогодні до уряду за поміччю йдуть не тільки безробітні й дістають її, але й такі великі компанії як Сіпіяр. Кільканацять літ тому канадійське правительство перебрало під свою управу збанкротовані залізниці, з сипки збіжжа (елсватори), готелі, а в недалекій будуччині буде примушене перебрати ще й вугільну індустрію, хліборобську промисловість та багато дечого іншого.

ДЕМОКРАТІЯ, ЧИ ДИКТАТУРА, ЩО?

Час від часу приходиться мені зустрічати з людьми які не можуть нахвалитися як то гарно жити під диктатурою. Одні уважають пожаляною диктатуру Сталіна а другі Гітлера. По моему, як диктатура та-

ка добра, то не повинно робити ріжниці хто в неї на вершку. Люди, що так говорять, не мають найменшого поняття про диктатуру. Це люди, що живуть чужим розумом ані то визулися з власної чести. Люди, що у виборах бігають від одної партії до другої, щоб себе продати, а продавши, нарікають на демократію місто на свою дурну голозу. При чому тут демократія, як чоловік відмовляється нею користувати? Винна тут не демократія а дурна голова, що десяти-літню крізу пережила на “супкічену”, й ніякого знання із цього не винесла.

Яка, приміром, була причина, що уряд, без великих заходів зі сторони самих робітників, згодився давати безробітним допомогу, що протягом десятиліття коштувала великі мільйони? Яка причина, що ті що брали допомогу роками не відробляли її (за малими виїмками)? Яка причина, що жадне правительство не встані домагатися звороту допомоги? Тільки одна! “ЗАГАЛЬНЕ БЕЗПОСЕРЕДНЕ ВИБОРЧЕ ПРАВО”. Іншими словами отта зненавиджена “ДЕМОКРАТІЯ”. Загальне безпосередне право це необхідний для робітника засіб в політичній боротьбі із пануючою клясою, найосновніша й найголовніша життєва вимога організованого робітництва. І цю найосновнішу, найголовнішу життєву вимогу організованого робітництва, робітничі негідники, панські локаї, охляпники готові зложити у стіп одного чи другого диктатора, защо? Стид і ганьба, що такі

паршиві вівці мають лице признаватися до робітничої кляси.

Демократія не є жадною магичною паличкою, якою можна себе захистити від усякого рода хвилевих помилок, вона служить, і можн служити як засіб, що з часом сам собою помилки виправляє. При загальному безпосередньому виборчому праві, таке явище, щоб вибрані люди, остаточно, не взяли сторони своїх виборців це щось прямо не чуване. Тому то організоване робітництво наступ на загальне безпосередне виборче право, звідки він не походить би, вважає наступом на робітничі права. Правда, що це право, і сьогодні, не все нам служить, та цьому вина не так продавних душ, про які я вже сказав досить, як подвійної моралі.

Отець Малтус скаржився на бідних, що вони не моральні, а мені здається, що вони ще найбільше моральні.

СУСПІЛЬНИЙ ПОСТУП Є УМОВНОГО ХАРАКТЕРУ, ВІН ТІЛЬКИ ПРИ ТОМУ МОЖЛИВИЙ ЯК ЗАТИРАЮТЬСЯ ПРИВІЛЕЇ, ЩО ГАРАНТУЮТЬ СТАНОВИЩЕ ПАНІВНОЇ КЛЯСИ. Іншими словами людський поступ зачіпає особисті й класові інтереси, кляси, що в її руках державна влада, і тим самим, пропорціонально ставить її у вороже відношення до всякого поступу, особливо, коли такий поступ йде на карбнищої кляси, що змагається до повалення кляси панівної. Пересічний член панівної кляси ніяк не може піднестися вище власних інтересів,

не встані зрозуміти вимог людського поступу; щось подібно, як пересічний робітник не встані зрозуміти, що його вихідною точкою ДЕМОКРАТІЯ а не ДИКТАТУРА, і шукає в усяких засобах, моральних й не моральних виходів.

Робітнича кляса великих гріхів за собою не має, бо інтереси робітничої кляси сходяться з інтересами всего людства. Тому, що робітнича кляса послідна із покріпаченого народу, її свобода означає освободження всего людства. Всяким поступом і найменшим до остаточного освободження, ми радіємо. Ми спротивляємося зазіханням панської кляси на наші права, ми боримся з ними, але наша боротьба моральна, бо ми боремось за всіх а не за власні інтереси.

Один славний робітничий провідник минулого століття дав ось яку дефеніцію робітника:

“Оскільки ми бажаємо причинитися до людського поступу, в який би це спосіб не було, о стільки ми робітники”.

Від 1848 р. багато змінилося. Робітнича свідомість багато зросла, а з нею й робітнича солідарність. Програма із двох точок виросла на програму за державну владу. Не так то давно в Англії робітники вже були при державній кермі й є вигляди, що історія незадовго повториться вдруге, про це говориться в англійській пресі. Українські робітники можуть багато дечого навчитися від своїх братів по долі — робітників англійців.

М. Крипякевич

ПОЧАТКИ НАШОЇ ОСВІТИ В КАНАДІ.

Скоро буде сорок літ, як в Канаду прибули перші інтелігентні й заставили простолюддя до плекання шкільної освіти. Завдячуючи цій заохоті наше національне життя в Канаді цілком відмінне від того, що було тому 30 літ, або, що могло бути сьогодні якби не освіта.

Тяжка була то праця переконати наших невчених земляків, що вони нічим не гірші від других народностей, що й вони годні сидіти на вищих посадах, якби в них були школи; що їхні діти, якщо будуть ходити до школи годні мати кращий кавалок хліба, а про те, як поглянемо сьогодні довкола нас, то не можна сказати, що вона не втворила чудес.

Праця наших піонерів на освітньому полі не пішла марно. Деякі свідоміші фармари відразу зрозуміли велику вагу школи й почали посилати своїх дітей. Проминуло кільканацять літ, як ми вже мали молодих працівників. Одні, покінчивши вищу школу, взялися за фах учительський, другі, вчилися далі, із тих, що вчилися далі вкортці повиходили адвокати, доктори, денти, аптикарі, тощо. Українці почали вірити в себе самих і почали братися до торгівлі, промислу, і т. п., і в наслідок цієї віри, цього нового роду думання, наші ділові люди почали рости як гриби по дощі.

Одним словом українці пробудились із вікового сну. Все це мусимо завдячувати двом здобуткам:— освіті й вірі в себе самих.

До 1930 року українці мали вже неменше 500 своїх учителів, у трьох західних провінціях. Поводилося їм не зле. Платня була досить добра—пересічно 1000 доларів на рік — й посаду дістати не було трудно. Про трактовання учителя треба сказати, що під усяким взглядом було воно бездоганне. По більшій частині учитель зобов'язувався вчити дітей, по шкільній годині, по українськи, як і рівно ж помагати влаштовувати представлення, концерти. Правда, було мале число учителів і таких, що по українськи говорити не вміли, та про те трактовано й їх добре.

Почавши від 1930 року, з приходом депресії, почалося безробіття й між учителями. В наслідок безробіття почала падати й учительська плата, так що між роками 1935 і 1936 учителям вже платили не більше 35 — 40 доларів в місяць і то не готівкою. Почалася реакція проти здобування освіти, родичі перестали посилати своїх дітей до вищих шкіл, а учителі почали шукати більше платних посад. Наслідком депресії було те, що по фармах заохота до науки підупала, а сама наука впала до нищого рівня через

утрату добре кваліфікованих учителів. Але українці в цьому зискали, бо багато із цих учителів, що покинули учительство взялися до тор-

говлі, промислу, тощо. Можна думати, що більшість із них, будучи краще підготованими, матимуть добрі успіхи.

С. Савула

КАНАДА Й УКРАЇНЬКА ІМІГРАЦІЯ

Діла, прикладання рук та надбання наших піонерів, протягом поселення в Канаді, промовляють за нами голосніше чим самі слова, але для самого рекорду слова необхідні.

Маю на думці коротко обговорити причини нашої іміграції в Канаду, згадати про те, що ми зі собою привезли та чим і в який спосіб наша іміграція найбільше причинилася до розвитку Канади: економічно, політично й культурно.

Найбільший приплив наших людей, як відомо, був за т. з., "прогресивної еміграційної політики — "Сер Вілфрід Лорей-а, між 1895 і 1910. За несповна 15 літ приїхало в Канаду не менше чим 200 тисяч українців, переважно хліборобів. Наша іміграція сьогодні багато більша. Українців начисляють щось на чотириста тисяч, на основі офіційної статистики ми становимо четверту найбільшу з ряду національну групу.

ЩО СПОНУКАЛО НАС ДО ІМІГРАЦІЇ В КАНАДУ?

Я вважаю, що приток до імміграції в Канаду було більше чим одна, іменно було три:

1. Економічна. Омаль землі, брак заробітків й бажання увільнитися від гнету польських панів, що правила Галичиною в напів - февдальній Австрії.

2. Політична. Не будучи політично рівноправними на рідній землі обіцянка політичної свободи дуже імпонувала.

3. Культурна. Свобода віри, мови, пісні нагода вчитися і т. п., надзвичайно впливала на охочих емігрувати.

СПОДІВАННЯ І РЕАЛЬНІСТЬ

Українці, що правда, несподівалися в Канаді знайти раю, ані не

думали, що зараз по приїзді стануть власниками копалень золота, нічого

подібного на думці в них не було. Не шукали вони дурнички. Ще на довго перед виїздом з рідної землі, вони мали пересторогу проти таких замислів, кожний із них прекрасно знав, що їде в чужий край з відмінними обставинами та що числити можна було тільки на можливості й нагоду поправити життєві умовини. Вони були вповні

підготовані знайти все відмінним від того, що мали на рідній землі й були готові пристосуватися до обставин нового краю, коли це дасть їм змогу вижити себе й семью. Особистою пильністю, ініціативою й тяжкою працею надіялась добитися добробуту так морально як і матеріально.

НЕМИЛЕ РОЗЧАРОВАННЯ

Приїхавши в Канаду українські імігранти не тільки не знайшли раю, але й тих скромних виглядів на поправу життєвих умов не було видно. До того вони не знали й мови і це чи не найгірше на них відбивалося. Звичаї також не такі до яких вони призвичаїлися були в старому краю, а про права то нема що й говорити. Їм сказано, що в трьох західних провінціях —

Алберті, Саскачевані й Манітобі пустарами стоять тисячі акрів землі, але багато миль від залізниці. Приїхавши на землю, вони переконались, що ліпша земля вже була забрана, осталися самі мочарі, земля каміниста і поросла лісом. Що ж їм було робити тоді так далеко від рідної землі? Вертати не було з чим, і хоч не хоч, вони осідали на землю і робили те, що могли.

СЛАБІ ПОЧАТКИ

На стале поселення на землю пішла велика частина іміграції, не йшли тільки ті, що з одної чи другої причини не могли. Такі наймалися до праці при будові залізних шляхів, будови помешкань, фабрик, в копальнях вугілля й так вносили свою частку до розбудови Канади.

На землі посилюлися люди сімейні. Більшість їх приїхала майже без капіталу й через це, правдоподібно, в початках жили в великих злиднях, щонайбільше так могло бути доки не наорали землі і вона не

стала годувати їх і їхні семі.

Спершу вони жили в землянках, опісля в хатах без підлогів і бідно-умебльованих. Сьогодні багато із них живе в прекрасних домах з майже міськими вигодами.

Великою ощадністю (несовісні люди за цю ощадність глядять на українське населення з погордою), пильністю й тяжкою працею наші піоніри не тільки доробилися майна, але й прикрасили околиці повертаючи пустарі в родючу землю. Поселенці інших народностей ще й те-

пер дивляться на нас кривим оком за те, що ми їх наздогнали й пере-

гнали, хоч вони поселилися на добрих землях а ми на злих.

ЗАІНТЕРЕСОВАННЯ ПОЛІТИКОЮ

Політикою українці дуже живо інтересуються від самих початків. Ставши горожанами, вони беруть живу участь в політичних кампаніях, дискусіях і номінаціях кандидатів. В легіслатурах Алберти, Саскачевану й Манітоби повсякчасно маємо українців послами. Послідними роками українець навіть засідає в

Отавському парламенті. В Алберті маємо два українських послы, в Саскачевані — одного, а в Манітобі — три. Українські часописи — а маємо около десяти самих тижневників — безнастанно інформують своїх читачів про світові події, політичні зміни й накликають до культурного розвитку.

ШКІЛЬНИЦТВО

До народної школи кожного дня в цілій Канаді учащає тисячами української дітвори. Сотні учащає до шкіл середніх (гай скулс), а є велике число й таких, що ходять до університетів. Ми вже сьогодні начисляємо сотні професіоналістів, що покінчили університетські студії в Канаді, між ними є й медики, й дентисти, й правники й аптекарі, інженіри і т. д. Не менше сім сот українців, в трьох західніх провінціях, занята в народніх і середніх школах учительованням.

Школи в українських округах найкраще розвиваються, це загально відоме. Крім шкільних будинків українці майже в кожному окрузі мають ще спеціально побудовані будинки для ріжного рода зборів, т. з. читальні чи народні доми; в них відбуваються й театральні вистави. Мало є таких українців в Канаді, що в свому житті не виступали

як аматори чи хористи. Народні доми служать ще й до літературних пописів, одним словом в них твориться наше мистецтво.

На закінчення хочу сказати, що ніхто із нас не повинен стидатися нашими культурними надбаннями, противно, ми повинні бути гордими. Я це говорю зі щирого серця. Наші батьки — піоніри — виконали величезне завдання при їхніх скромних засобах і браку відповідної освіти. Молоде покоління до культурної праці багато краще підготоване й є надії, що воно успішно поведе почату роботу дальше скорим ходом.

На цьому місці кличу до праці усіх, і тих, що відповідно підготовані, і тих, що до такої підготовки мають охоту. Стараймося зробити Канаду кращою, свобіднішою, більш людяною й поширим добробут на цілу суспільність.

КОТРА ВІРА НАЙЛІПША?

Справа віри дуже важна. Бо нема чоловіка на цім світі, котрий не віривби. Кожний вірить — навіть так званий “безвірний”. Той останній вірить у своє “безвіря”. Отже питання повинно бути — не, чи люди вірять — лише, в що і як люди вірять.

Ми віримо в Бога.

І коли порівнати нашу віру з іншими всілякими вірами — то сміло треба нам нести голову в гору. Бо є люди, навіть інтелігенти, котрі часто вірять в нісенітницю — замість одної правдивої віри, мають дробину маленьких ідолів. І тому носять при собі заячі лапки, камінчики (талісмани), бояться чорних котів, числа 13, і т. д. Це їхня віра. І чи може вона видержати порівнання з нашою вірою?

Чоловік вірить від народження до гробу. Дитина вірить, що “мама” є дійсно мамою, а “тато” татом. Вона не може того пересвідчити, доказати і не потребує. Вона вірить.

Ученик вірить в школі і так вчиться. Він ніколи не видів далеких країв, дивних звірів, кристалів і стародавніх героїв, про котрих вчуть його ріжні науки. Він вірить.

І коли виростемо, все наше життя, кожний крок, покладені на вірі. Без віри людина не зробилаб одного — буквально — кроку на землі.

Як так, то справа віри дійсно дуже важна річ в життю чоловіка.

Природно виринає питання: Котра віра найліпша?

Прецінь так багато вір і так багато місіонарів.

Як вибрати?

Найліпша та віра, що найбільше дала і дає для людства, для кожного чоловіка. То наша відповідь і її бодай вкоротці доказуємо.

Христос приніс визволення людської душі з гріха, з тьми пониження, від смерти. Христос дав нам ласку Божу і воскресення.

Католицька Церква стремить до внутрішнього усвершення душі. До внутрішнього освячення особистости. До збудовання повного і цілого чоловіка по найвищому взору Христа. Тому Католицька Церква вічно вимагає від своїх вірних поступу в совершенстві. А цей внутрішній вогонь до кращого, до звершення, до щастя — переливається на всі царини людського життя і робить його кращим, ліпшим, доскональшим.

І тому: Перші університети повстали через Католицьку Церкву. Перші лічниці, перші банки, перші захисти для невилічимих.

Найбільші уми світа це діти Католицької Церкви.

Люї Пастер (1895) основник новітньої біології, творець вирішальних відкрить для новітнього лікарства — католик. Його твердження, “все живе з живої клітини” — є нині неоспоримим аксіомом науки.

Гулієльмо Марконі, винахідник.

бездротного телеграфу і радієвих апаратів — католик.

Найкращі опери світа, вагнерівський Парсіваль, Льогенгрін, основані на католицькій тлі.

Найкращі образи, найкращі твори, найкраща музика світа — вирости на католицькій науці. Хто не знає образів Рубенса, Мурілля, Рафаеля? Хто не чув про Фавста? Хто не знає релігійної музики Бетовена, Баха, Гайдна, Моцарта?

Це лише принагідна згадка тих геніяльних мистців і творів, котрими живиться досі культура всього людства, з котрих користають всі люди.

А скільки тисячів і тисячів користають з католицьких університетів на всіх частих світа — а ще більше з католицьких лічниць і зашкстів?

— — — — —

Супроти того відповідь на питання — котра віра дала людскости найбільше — ин тяжка. А раз ми сумлінно відповімо самі собі на це питання, то будемо знати, котра віра найліпша. А раз ми це знаємо — чому не стати членом Української Католицької Церкви, котра видала стотисячну Галицьку Армію, яка не лишень через рік видержала наступу ситого і краще озброєного ворога з заходу, але потім ще десятикована тифом, без зброї і знарядів, багнетами здобула столицю України і окружена з усіх сторін ворогами, без ліків і без одіння, дійсно по героїськи, до останку боронила волі України — своїх жовтоблакитних прапорів, своїх тризубів. Боронила У.Г.А. черлиниви щитами своїх сердець України — а це все сини нашої Церкви!

УКРАЇНЬСЬКА РАДІО ВЕЧІРКА

Дня 26-го лютого, ц. р. почалася серія радіо вечірок, що їх метою є зближення усіх національних меншостей замешкалих в Канаді.

Першу вечірку присвячено українцям, передано з української сали "Читальні Просвіти", ріг вулиць Флора й Мекензі. Брали в ній участь: хор товариства Читальні Просвіти і два інших гуртки та англійська оркестра.

На цю вечірку українці мають право дивитися як на признання, яке дало ціле населення Канади за їхню невсипушу культурну працю про-

тягом довгих років.

Промова королівського заступника, достойного Р. Ф. Меквіліямса заслоговує на спеціальну увагу. Він говорив ясно й недвозначно хто ми й які ми, і треба признати, що його промова була основана на точних історичних даних. За такі горячі слова український загал повинен бути йому дуже вдячний.

Не можна поминути не згадавши нашого громадянина капітана Сиротюка, що своєю промовою вплинув на не одне бліде серце. Його промова багата й ярка причинить

ся немало до скріплення духа нашого громадянства в Канаді.

Із важніших українців що брали в цій вечірці участь були: професор Турула, диригент хору Читальні Просвіти. Панна Константина Стефаник, солістка, адвокат В. Свистун, пани А. Стечишин і М. Масник з їх групами.

Українська радіо вечірка була одною із найкращих хвилин в тому життю, як і життю багато інших. На признання це, українці чекали довгі роки. Ми стоїмо тепер на першому місці. Ідім вперед, не даймо себе заломити, бо цього вимагають від нас — і час, і обставини. —М.

ФРАНЦУЗЬКА КНИЖКА — ЛЕКЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Був у Франції чоловік — Люї Емон (1880-1913). Народився він у Бресті. Батько вчив його на дипломата, але син мав замилювання до письменства. Поїхав він до Англії, а звідти — до Канади, в році 1912, щоб заізнатися з канадійською Францією — Квебеком. Наявлявся він простим фермерським робітником до одної французької родини, за 8 доларів на місяць. Там він написав свою знамениту книжку — "МАРІЯ ШАПДЕЛЕН". Літом 1913 року він вирішив змінити місце. Йшов зі своїм товаришом сипіярською колією і коло стації Шапльо, в Онтарії. був забитий потягом.

Ніхто в Канаді не знав, що він був письменником. Свій рукопис він відіслав до газети "Ле Тан" в Парижі. Редакція прислала йому лист, що рукопис прийятий, але з Канади лист повернули з написом "мертвий". Аж тоді з Парижу повідомили хто він був. На стації Шапльо по-

ставили йому пам'ятник.

Книжка його вийшла р. 1914, але не мала успіху аж доки французський критик Д. Елеві не розкрив її краси і цінности. Після цього, від року 1921, книжка здобула велике поширення як у французській мові, так і в англійській. Її вважають найкращим літературним твором Канади. В книжці описане життя квебекських французів, що прийшли туди з Франції коло 400 років тому. В ній виявлена невмируща любов французів до свого рідного. Така велика любов, що перемагає навіть особисте щастя.

Кожний українець і кожна українка мають перечитати цю книжку з найбільшою увагою.

Назва книжки в англійській мові:

MARIA CHAPDELAINE a tale of the Lake St. John County, by Louis Hemon.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

Редакція "Нашого Життя" одержала цілу копу листів від людей, які зацікавилися журналом і бажають йому добрих успіхів. Деякі із цих побажань такі щирі, що редакція вважає своїм обов'язком подати їх до загального відома хоч би дуже скороченими. В тих, що в цьому будуть добавувати недоцільність заздальгідь просимо вибачення.

—ООО—

Смокі Лейк, Алберта, 17-го січня:

...“Такого журналу, як “Наше Життя”, я вижидав ціле життя, щоб побачити на канадській землі”.

Н.В.Г.

Мус Джо, Саск., 12-го січня:

...“Желаю Вам, щоб Ваша праця не пішла марно, та щоб дістали 100,000 передплатників”.

—ООО—

Детройт, Міш., 22-го січня:

“Першу книжку, місячник “Наше Життя” перечитала в цілоти. На мій погляд на правду цінний здобуток в нашій українській літературі... Перше число заслуговує на признання, бо в ньому порушені — справи великої ваги... мати українську лічницю в Вінніпегу це був би не-аби-який здобуток... Раджу улаштувати поїздку в Злучених Дер-

КАРТА ЗАМОВЛЕННЯ

Замовляючи журнал, вишліть цю картку до нашої адміністрації:

ДО адміністрації “НАШОГО ЖИТТЯ”:—
Прошу висилати мені журнал “НАШЕ ЖИТТЯ” протягом..... на що залучаю “Моні Ордер”, почтовий переказ на суму \$.....

МОЯ АДРЕСА

ІМЯ _____

ПОЧТА _____

ПРОВІНЦІЯ _____

OUR LIFE 667 Flora Ave., Winnipeg, Man., Canada

жавах на сю ціль... Бажаю успіху в цій так важкій й користній праці”.

А.Г.Б.

Дана, Саск., 27-го січня:

...“Зі широкого серця бажаю, щоб “Наше Життя” втрималося при життю, розцвило й обхопило весь наш загал просвіченої молоді, що тепер її є як трави та листя. Може “Н. Ж.” виконає місію вкорінення української культури та єдності в серцях ревної та охочої верстви... Поезії Миросі Лазечко гарні. Слова, дібрані, стиль ясний... Це багато надійна письменка. Добре було б видати її ліричні твори окремою книжкою... “Облудні Світла”, Т. Кройтор дуже цікаве оповідання. Зайвих описів в ньому, ані жадних інших обтяжень, нема; цікавість підтримується до кінця... З поезій С. М. Дорощука, “За Тобою” — повіває далекий подув його молодости-весни за котрою тужить. А гарний був

колись хлопака, мав буйне волосся, рожеві лиці, повний мрій — не даром згадує молоді літа. Знаю його особисто”. —Й. В.

—ооо—

Ембрідж, Па., 10-го лютого:

...“Мені й моїй дружині дуже сподобалося оповідання “Облудні Світла”, Т. Кройтор. Нетерпеливо очікуємо другого числа. Дайте більше таких оповідань...” —Т. Г.

—ооо—

Калгарі, Алберта:

...“Книжка прекрасно надрукована, чистою, гарною українською мовою... як зеркало відсвітлює українське життя в Канаді. Присвячення описам із нашого життя, це прямо святощі! Дай Боже, щоб Ви по своїм силам виконували свої завдання й висвічували наші недатки в достатках... А.Е.Б.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Тел. Офісу: 95 075 Тел. Рез. 52 502

DR. V. F. BACHYNSKI

ЛІКАР І ХІРУРГ

405 McArthur Bldg.,

211 Portage Ave.

Офіс Резиденції:

487 St. John's Ave.

DR. G. NOVAK

ЛІКАР І ХІРУРГ

459 Selkirk Ave. Phone 54 351

Dr. N. Bowden

ЛІКАР І ХІРУРГ

788 Селкірк Аве, при Арлінгтон

Телефон Бюра: 51 377

Телефон Резиденції: 52 824

WINNIPEG, MAN.

Dr. L. W. Reznowski

ЛІКАР І ХІРУРГ

Бюра: 417 Селкірк Аве. Тел. 55 414

Res., 390 Boyd Ave. Ph. 53 953

Тел. Бюра

55 043

Тел. Резиденції

51 239

DR. B. ДУМА

ЛІКАР І ХІРУРГ

Бюра 592 Selkirk Ave.

Телефон: 55-202

DR. M. КАНЧІР

ДЕНТИСТ

615 Селкірк Аве.

Вінніпер

**HEAR, ARSENYCH
& MURCHISON**

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ,

НОТАРИ і т. д.

712 McIntyre Block,

Winnipeg, Man.

PHONE 94122

АДВОКАТ

В. СВИСТУН

607 McArthur Bldg.,

Телефон: 97 754

Резиденція: 1701 Арлінгтон вул.

Телефон: 56 097

С. Савула

АДВОКАТ

НОТАР

305 Confederation Life Bldg.

Phone 92 917

WINNIPEG, MAN.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА

**NORTH WINNIPEG
CO-OPERATIVE LTD.**

Купуйте

ВУГЛЯ і ДРОВА

Склад: 1042 Селкірк Аве. Т. 55 919

W. SENICKI

КОНТРАКТОР І БУДІВНИЧИЙ

ДОМІВ

Телефон: 59 500

585 Anderson Ave. Winnipeg

УКРАЇНСЬКА РЕСТАВРАЦІЯ

ALEXANDER CAFE

707 Main St.

Winnipeg

А. Стойко, Властитель

ПІДПЕРАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА
Вживайте першої якості МОЛОКО, СМІТАНУ, СИР

ЦЕНТРАЛЬНОЇ МОЛОЧАРНІ Телефон: 54 121

Central Dairy

121 Salter St., Winnipeg, Man. Питайте у наших візників

ФАБРИКА МЯСНИХ ВИРОБІВ ТОВАРИСТВА СКЛЕПАРІВ

ОБСЛУГОВУЄ ДЕННО СВОЇМИ ВИРОБАМИ ШИНОК, КОВБАС
і іншого вареного і вуженого мяса поверх сто склепів.

Community Food Stores

SAUSAGE MFG. LIMITED

441 King Street

ТЕЛЕФОН: 52 775